

Alue- Integraattori

PÄÄKIRJOITUS

Uusi hallitus, uudet tavoitteet, uusi organisoituminen	2
Haastattelussa kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen ja hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi	3
Alueiden ja hallinnon kehittäminen hallitusohjelmassa	6

EUROOPAN UNIONI

Brysselin kuulumisia	8
Neljäs koheesiokertomus avaa keskustelun tulevaisuuden koheesiopolitiikasta	9
Vahvat kaupungit ja alueiden erityispiirteet kilpailuvalteiksi	11
Alueellisen yhteistyön ohjelmaehdotuksia jätetty komissiolle	12
Suomen pohjoismainen puheenjohtajuus alkanut rivakasti	14
EAKR-toimenpideohjelmien hyväksyntä komissiossa syksyllä	15
Innovatiiviset maaseutualueet OECD:n maaseutukonferenssissa	16

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Suomen maaseutupolitiikan maatumkinnasta toinen kenttävaihe	17
Haku maaseutupoliittisen erityisohjelman alueelliseen osioon	18
Hyvä innovaatioympäristö turvaa alueiden menestymistä	18
Naisten ääniä aluepolitiikassa	19
Kaupunkifoorumissa pohdittiin kaupunkiseutujen kehittämistä	20
Hallitus käynnistää metropolipolitiikan	20

HALLINNON KEHITTÄMINEN

Voimaa verkostoista – KuntalT:n hankkeet käynnistymässä	21
Uuden yhteispalvelun jalkauttaminen on alkanut	22
Kainuun hallintokokeilun vaikutukset odotettuja	23

TUTKIMUSPALSTA

Alueet kehittyvät myös vyöhykkeiden kautta	23
Talvivaaran kaivoshankkeella suuri merkitys Kainuussa	25

SVENSK RESUME

Svensk resumé	26
---------------------	----

11.6.2007

Uusi hallitus, uudet tavoitteet, uusi organisoituminen

Kesäkuussa 2007 pääministeri Matti Vanhasen II hallitus on jo päässyt hyvään vauhtiin. Siihen antoi erinomaisen pohjan hallitusohjelma, jonka avauksissa on monenlaista uutta potkua alueiden ja aluehallinnon kehittämiseen.

Aluekehittäminen on hallitusohjelmassa perinteiseen tapaan vahvasti esillä omassa jaksossaan. Linjaukset jatkavat edellisen ja aikaisempien hallitusten linjauksia. Alkavallakin hallituskaudella tullaan valmistelemaan alueiden kehittämisen suuntaviivat valtioneuvoston hyväksyttäväksi. Edellisen hallituksen aikana aloitettu suurten kaupunkiseutujen politiikka saa nyt jatkeeseen metropolipolitiikan. Molempien valmistelu on aloitettu kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarisen johdolla.

Aluehallinnon kehittäminen saa hallitusohjelmasta voimakkaan sysäyksen. Siinä on laajasti määritelty aluehallinnon uudistamisen ja kansanvaltaistamisen suuntaviivoja tehtävien ja toimivaltuuksien kehittämisen suhteen ja aluejakojen ja viranomaisten määrän kehittämisen suhteen. Aikataulu on hallitusohjelmassa määritelty varsin tiukaksi, sillä uudistukset pitäisi toteuttaa jo vuoteen 2010 mennessä. Tämän vuoksi hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi pyrkii jo ennen kesälomia asettamaan laajapohjaisen kehittämishankkeen, joka voisi aloittaa varsinaisen työskentelyn elokuussa.

Suurin yllätys kuitenkin koettiin hallitusohjelman sisältämässä ministeriöiden uudelleenorganisoinnissa. Nykyisistä KTM:stä ja suurimmasta osasta TM:stä sekä pääosasta SM:n alueiden ja hallinnon kehittämisosastoa muodostetaan uusi työ- ja elinkeinoministeriö, josta on jo sujuvasti aloitettu käyttämään lyhennettä TEM. SM:n alueiden ja hallinnon kehittämisosastolla hallinnon kehittämistä edustavat alue- ja paikallishallintoyksikkö sekä Kun-

taIT-yksikkö siirtyvät VM:öön.

Näin SM muotoutuu uudelleen turvallisuus- ja maahanmuuttoministeriöksi ja VM saa entiseen talousprofiiliinsa selkeän lisäyksen täysimääräisenä hallinnon kehittämisen ministeriönä. Kokonaan uuden hahmon omaavaa uutta TEM:tä hiotaan ja muotoillaan juuri näinä aikoina.

SM:n alueiden ja hallinnon kehittämisosasto on tämän muutoksen keskiössä. Osasto jakautuu hallitusohjelman nojalla kahtia, ja muutosprosessi alkaa olla kaikkine valmisteluryhmineen täydessä käynnissä kahteen suuntaan. Se merkitsee huomattavaa lisätyötä osaston henkilöstölle ja johdolle. Tästä huolimatta varsinainen substanssityö hoidetaan normaaliin tapaan, ja itse asiassa korkeapaineella hallitusohjelman uusien avauksien suhteen.

Mieliala muutosten alkuvaiheissa on ollut hyvä. Odotamme, että muutokset antavat uusia synergiamahdollisuuksia alueiden ja aluehallinnon kehittämisen tavoitteiden saavuttamiseen. Samalla tietysti osaltamme haluamme tukea VM:n ja TEM:n tavoitteita tuomalla aluenäkökulman mukaan niiden toimintaan entistä vahvemmin. On kuitenkin muistettava, että nykyisiä yhteistyösuhteita ei unohdeta, vaikka ne hiukan etäännyisivätkin nyt toisistaan. Tästä hyvänä esimerkkinä on SM:n kuntaosaston ja alueiden ja hallinnon kehittämisosaston yhteistyö kaupunkipolitiikassa, jota on sovittu jatkettavaksi mm. kaupunkiseutujen suunnitelmien analysointiprosessissa.

Ja on aina pidettävä mielessä hallinnon perimmäinen asiakas, kansalainen, yritys ja alue, joiden kestävään hyvinvointiin näilläkin muutoksilla tähdätään.

Silja Hiironniemi

Mittava ministeriöuudistus etenee monella rintamalla

Alue-Integraattorin haastattelussa kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen valotti työ- ja elinkeinoministeriön valmistelutilannetta, arvioi aluekehittämisen haasteita ja merkittävimpiä kehittämistoimia.

1. Hallitusohjelman mukaan alueiden kehittäminen siirtyy sisäasiainministeriöstä 1.1.2008 toimintansa aloittavaan työ- ja elinkeinoministeriöön. Missä vaiheessa organisaatiouudistus on tällä hetkellä?

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma pitää sisällään kirjauksen, jonka mukaan perustetaan työ- ja elinkeinoministeriö siten, että siihen kuuluvat nykyisen kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävät, työministeriön tehtävät lukuun ottamatta lähinnä maahanmuutto- ja kotoutusasioita sekä pääosa sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosaston tehtävistä. Uusi ministeriö aloittaa toimintansa 1.1.2008.

Työ- ja elinkeinoministeriöuudis-

tusta varten asetettiin 9.5.2007 johdrolani toimiva johtoryhmä, jonka varapuheenjohtajana on työministeri Tarja Cronberg. Jäseninä ovat neljä kansliapäällikköä, kolme valtiosihteerä sekä henkilöstön edustajat. Johtoryhmä raportoi työstään hallinnon ja aluekehityksen ministeriryöryhmälle (Halke). Ryhmä kokoontuu lähtökohtaisesti joka viikko ja sen toimikausi päättyy 31.5.2008.

Sidosryhmäyhteyksien neuvottelujen puheenjohtajana on työministeri Cronberg. Aluehallintoryhmää vetää valtiosihteerä Anssi Paasivirta.

Työ- ja elinkeinouudistuksen johtoryhmä on asettanut laajan asiantuntijaryhmän ministeriöuudistuksen perustamisvalmisteluja varten. Integrointiprosessia tukevaksi konsulttiyritykseksi valittiin kilpailutuksen perusteella Talent Partners Group. Asiantuntijaryhmän puheenjohtajaksi valittiin konsulttiyrityksen tehtävään esittävä diplomi-insinööri Kari Kasanen. Asiantuntijaryhmä johtaa käytännön uudistustyötä ja tekee ehdotuksia johtoryhmälle. Uudistuksen käytännön valmistelua varten tullaan lisäksi asettamaan lukuisia valmisteluryhmiä. Täl-

laisia ovat mm. henkilöstöhallintoryhmä, henkilöstön kehittämisryhmä ja ryhmät, jotka käsittelevät tietohallintoa ja tietopalvelua sekä taloutta, viestintää, tarkastusta ja säädösmuutoksia.

Uudistuksen ensimmäinen vaihe on uuden ministeriön strategian valmistelu. Strategian ns. preliminääriver-sio valmistuu kesäkuun alussa.

Ensimmäisiä käytännön yhteistyötä edellyttäneitä tehtäviä ovat olleet vuosia 2008–2011 koskeva kehystarkistus ja vuoden 2008 talousarvio, joita koskevat ehdotukset on laadittu ja laaditaan uutta ministeriökokonaisuutta koskeviksi. Pääluokan 32 momenttien määrä nousee alle 50:stä yli 60:een ja loppusumma noin miljardista lähelle kahta ja puolta miljardia euroa.

Ministeriöuudistuksen valmisteluprosessin keskeisiä yleisiä aikatauluja ovat erityisesti vuoden 2008 talousarvioehdotusta koskevat neuvottelut elokuun alussa ja budjettilakiesitysten antaminen syyskuussa. Osa muutoksista pitänee hoitaa syksyn 2007 lisätalousarviossa ja vuoden 2008 talousarvioehdotuksen täydennyksissä kuluvan vuoden lopulla.

->

Synergiaa hallinnon kehittämiseen

Alue-Integraattorin haastattelussa hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi kertoi missä mennään ministeriöuudistuksessa sekä listasi hallinnon kehittämisen haasteita ja tärkeimpiä kehittämistoimia.

1. Hallitusohjelman mukaan hallinnon kehittäminen siirtyi sisäasiainministeriöstä valtiovarainministeriöön 1.1.2008. Missä vaiheessa organisaatiouudistus on tällä hetkellä?

Hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2008 alusta sisäasiainministeriöstä siirtyvät kuntaosasto sekä alueiden ja hal-

linnon kehittämisosaston alue- ja paikallishallintoyksikkö, KuntalT-yksikkö ja Juhta valtiovarainministeriöön. Siten myös läänin-, rekisteri- ja kihlakuntahallinnot siirtyvät osaksi valtiovarainministeriön hallinnonala.

Olemme asettaneet johtoryhmän valmistelevaan muutoksia. Puheenjohtajana toimin minä ja varapuheenjohtajana valtiosihteerini Timo Reina. Jäseninä ovat alivaltiosihteerit Juhani Turunen VM:stä, sisäasiainministeriön kuntaosaston, alueiden ja hallinnon kehittämisosaston osastopäälliköt sekä VM:n budjetti-, kansantalous-, hallinnon kehittämis- ja henkilöstösosaston ja hallintoyksikön päälliköt. Johtoryhmään tulee henkilöstön edustajat SM:stä ja VM:stä. Henkilöstölle tiedo-

tetaan säännöllisesti muutosprosessin etenemisestä.

Lähtökohtana valmistelussa on, että kuntaosasto siirtyy osaksi valtiovarainministeriötä sellaisenaan ja muut sisäasiainministeriöstä siirtyvät toiminnot organisoidaan osaksi hallinnon kehittämisosastoa. Tavoitteena on kuntiasioiden ja hallinnon kehittämisen kokonaisuuden muodostuminen valtiovarainministeriöön. Samalla etsitään toiminnallista synergiaa. Parhailaan ollaan myös kokoamassa tarvittavia johtoryhmän alaisia valmisteluryhmiä.

Työ on lähtenyt hyvin käyntiin. Oma arvioni ja myös ensikokemukseni on, että uudistus parantaa kuntiasioiden ja hallinnon kehittämisen ohjausta. Olen ilokseni myös todennut,

->

2. Mitkä näet suurimpina haasteina aluekehittämisessä?

Alueellinen kehitys on uusien haasteiden edessä. Globaali rakennemuutos tarkoittaa sekä positiivisia lupauksia että ongelmallisia haasteita. Globalisaatio etenee vääjäämättä. Yritykset ja niiden työntekijät haastetaan jatkavas-

ti tuottavuuskilpailuun. Kansakuntana Suomi on toistaiseksi menestynyt tässä kisassa erinomaisesti. Edellisellä hallituskaudella työllisyyden nettokasvu oli 100 000, vaikka samanaikaisesti koettiin lukuisia tuotantoyksiköiden ja -laitosten alasajoja.

Yksittäisillä paikkakunnilla on

koettu voimakkaita äkillisiä rakennemuutoksia. Tätä varten on kehitetty erityinen uudenlainen toimintamalli, jonka avulla muutokseen reagoidaan mahdollisimman ripeästi, ennen kuin pääsee syntymään pysyvää työttömyyttä ja muita pitkäkestoisia vaurioita.

->

että henkilöstö suhtautuu muutokseen avoimen myönteisesti.

2. Mitkä näet suurimpina haasteina hallinnon kehittämisessä?

Hallinnon tulee palvella ihmistä eikä toisin päin. Kansalaisen kannalta olennaista on riittävä palvelu ja oikea-aikainen ja mahdollisimman täydellinen tiedonsaanti. Miten esimerkiksi hyväksi todetut yhteispalvelupisteet sijoittuvat nykyiseen kehikkoon? Ne ovat hyviä esimerkkejä siitä, miten voidaan sekä parantaa palveluja että saada aikaan säästöjä.

Hallinnon rajoissa ja tarjonnassa on tässä mielessä paljonkin parannettavaa. Esimerkiksi valtion paikallishal-

linto on syntynyt paloittain kulloistenkin tarpeiden mukaan ja sen takia sitä on nyt syytä tarkastella kokonaisuutena, kuten hallitusohjelma linjaa.

3. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät hallinnon kehittämistoimet tällä hallituskaudella?

Hallitusohjelman mukaan "Aluehallintoa uudistetaan ja kansanvaltaistetaan. Lääninhallitusten, työvoima- ja elinkeinokeskusten, muiden piirihallintoviranomaisten ja maakuntien liittojen työnjakoa täsmennetään, päällekkäisyydet poistetaan ja vähennetään hallintoviranomaisten määrää. Samassa yhteydessä arvioidaan niiden aluejakoa. Nykymuotoisen lääninhallinnon tehtä-

vät organisoidaan uudelleen. Uudistetaan valtion aluehallintoa kokoamalla lupa-, valvonta- ja oikeusturvatehtäviä yhteen. Siirretään kehittämissä poliittista toimivaltaa kansanvaltaiseen ohjaukseen. Valmistelu käynnistetään välittömästi ja uudistukset toteutetaan vuoden 2010 mennessä."

Aluehallinnon uudistamista koskeva kokonaisuus on erittäin laaja-alainen. Linjausten toteuttamiseksi asetetaan vielä ennen kesälomia laajapohjainen hanke. Lakiesitykset tuodaan eduskuntaan vuoden 2009 aikana ja uudistus toteutetaan kokonaisuutena vuoden 2010 mennessä.

->

Toistaiseksi äkillisen rakennemuutoksen hallinnassa on onnistuttu hyvin. Uusi hallitus jatkaa samalla linjalla. Äkillisen rakennemuutoksen hallintaan on osoitettu erityiset määrärahat, toimintaa koordinoi keskushallinnossa Rakennemuutokseen reagointi -työryhmä ja alue- ja paikallishallinnon organisaatiot on viritetty iskukuntoon.

Innovaatiopolitiikassa Suomi on tunnetusti yksi maailman huippuja. Pärjätäksemme meidän on panostettava entistä enemmän innovaatiotoimintaan ja innovaatioiden muuttamiseksi kaupallisiksi menestystarinoiksi. Näitä koskevat linjaukset sisältyvätkin hallitusohjelmaan, ja innovaatiopolitiikan resurssit lisätään merkittävästi. Pikaisesti valmistellaan laaja innovaatiostратегия. Erityisesti innovaatiopolitiikan alueellinen nykyistä tehokkaampi toteutusmalli on työn alla.

Suuri haaste on ikärakennemuutos. Tähän asti olemme puhuneet, että ikärakennemuutos tulee, mutta tällä

hallitusohjelmakaudella se tulee oikeasti. Työvoiman niukkuudesta uhkaa tulla taloudellista kasvua hidastava tekijä. Tämän vuoksi tullaan työvoimapolitiikkaan tekemään isoja rakenteellisia uudistuksia, joiden tavoitteena on työvoiman saatavuuden varmistaminen. Ikärakennemuutoksesta johtuu myös tarve uudistaa julkisia palveluja.

3. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät alueiden kehittämistoimet tällä hallituskaudella?

Alueiden kehittämisen tavoitteet tullaan uudistamaan vielä tämän syksyn aikana. Tavoitteiden asettamisen puitteita pohdittiin laajassa käynnistysseminaarissa Oulussa 28.5.2007. Siellä etsittiin vastauksia alueellisen kehityksen uusiin haasteisiin. Aluepolitiikkaa ohjataan nyt monilla erillisillä periaatepäätöksillä. Tätä järjestelmää on tarpeen yksinkertaistaa ja terävöittää vaikuttavuutta.

Suomessa on harjoitettu jo run-

saat 10 vuotta hyvällä menestyksellä osaamiskeskuspolitiikkaa. Se on ollut keskeinen instrumentti, kun on eri puolille maata saatu syntymään innovaatiotoiminnan keskittymiä, jotka ovat kilpailukykyisiä ja synnyttävät kasvua, uusia yrityksiä ja työpaikkoja osaavalle työvoimalle. Nyt osaamiskeskuspolitiikassa on meneillään uusi vaihe, kun on siirrytty klustereihin perustuvaan politiikkaan. Siinä eri puolilla maata olevat osaamiskeskukset ja muut yksiköt muodostavat yhdessä vahvan osaamisen verkoston ja toimintaryhmän.

Nykyinen pirstaleinen ja raskas EU:n rakennerahastohallinto kootaan nyt yhteen ministeriöön. Ministeriöön keskitetään yhteen yksikköön sekä Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR) että Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) koskevat ministeriö- ja keskushallintotason asiat. Tällä uudistuksella tavoitellaan merkittäviä koordinointi- ja vaikuttavuushyötyjä.

Alueiden ja hallinnon kehittäminen hallitusohjelmassa – jatkuvuutta ja uudistuksia

Aluelähtöisellä kehittämisellä kansainvälistä menestystä

Aluepolitiikalla ja sen toimenpiteillä on suuri merkitys Suomen menestykselle kansainvälisessä kilpailussa. Kaikki voimavarat on saatava nykyistä paremmin käyttöön. Valtioneuvosto määrittelee vaalikauden alussa hallitusohjelmaan perustuvat valtakunnalliset aluekehittämisen suuntaviivat.

Hallitusohjelma antaa tuen aluelähtöiselle kehittämiselle, sillä hallitus tukee kuntien ja maakuntien omaehtoista ja strategista kehitystä sekä voimavarojen alueellista ja paikallista koostamista. Maakuntaohjelman painoarvoa kokoavana ohjelmana vahvistetaan. Tulevalla hallituskaudella myös erilaiset aluekehitystä ja rakennetta vahvistavat alueelliset kokeilut ovat mahdollisia. Maakunnan kehittämisrahan sitomattomaan osaan tehdään tasakorotus.

Alueiden erilaisuus ja erilaisten toimenpiteiden tarve on huomioitu hallitusohjelmassa. Aluepolitiikkaa tehostetaan erityisesti heikoimmilla alueilla, samalla kun vahvistetaan suurkaupunkipolitiikkaa ja käynnistetään metropolipolitiikka. Aluekehityksen seurantaryhmä laatii hallituskauden puolessa välissä arvion em. alueiden kehityksestä. Tämän lisäksi tehdään vuosittain valtion budjettiin varaus äkillisten rakennemuutosalueiden tarpeisiin.

Erityistoimenpiteitä tullaan kohdistamaan Itä- ja Pohjois-Suomeen sekä

Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma antaa lähtökohdat aluepolitiikan ja aluekehittämisen toimenpiteille. Tavoitteena on edistää alueiden kansainvälistä kilpailukykyä, pienentää alueiden välisiä kehityseroja sekä turvata kansalaisten peruspalvelut ja yhteydet koko Suomessa. Lähtökohtana ovat alueiden omiin vahvuuksiin ja osaamiseen perustuva erikoistuminen, toimijoiden välinen yhteistyö ja verkottuminen alueiden kesken. Vahvoihin maakuntiin perustuva monikeskuksinen aluerakenne vahvistaa sekä kaupunkialueiden että maaseudun elinvoimaisuutta.

Länsi- ja Etelä-Suomen haasteellisimmille alueille. Harvaan asutun ja syrjäisen maaseudun kehittämistä edistetään muun muassa parantamalla maaseutuelinkeinojen toimintamahdollisuuksia sekä tukien maaseudun palveluja, turvallisuutta, työllisyyttä ja yrittäjyyttä, etätyön mahdollisuuksia ja toimivaa infrastruktuuria.

Suurkaupunkipolitiikalla vahvistetaan suurimpien kaupunkiseutujen kansainvälistä kilpailukykyä, yhdyskuntarakenteen eheyttä ja ehkäistään sosiaalista ja alueellista eriytymistä. Poliitiikan edistämistä ja seuraamista varten asetetaan kaupunkipoliittiseen neuvottelukuntaan erillinen suurkaupunkijaosto.

Pääkaupunkiseudun erityiskysymyksiä varten käynnistetään metropolipolitiikka, jolla ratkaistaan alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmia, edistetään elinkeinopolitiikan

ja kansainvälistymisen toteutusta sekä ehkäistään syrjäytymistä. Yhteistyötä valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien sekä valtion eri hallinnonalojen kesken laajennetaan.

Hallitusohjelmassa on myös kirjatukset aluepolitiikan strategisen roolin vahvistamisesta valtioneuvoston ja eri hallinnonalojen päätöksenteossa sekä aluepolitiikan työvälineiden kehittämisestä. Maakunnan liittojen toteuttamissuunnitelma- ja valtion aluehallinnon tulossopimusneuvottelut yhdistetään.

Hallitusohjelma antaa tuen ohjelmaperusteisen aluekehitystyön jatkamiselle. Esimerkiksi klusteripohjaiseen verkottumiseen perustuvalla osaamiskeskusohjelmalla vahvistetaan alueiden innovaatiooperustaa sekä elinkeinoelämän ja koulutus- ja tutkimusyhteisöjen yhteistyötä.

Aluekehittämisen ohjelmajärjestelmää tarkastellaan kuitenkin uudel-

Brysselin kuulumisia

Kesän suurin EU-tapahtuma on juhannuksen alla pidettävä kesäkuun huippukokous, johon kohdistuu suuria odotuksia. Puolentoista vuoden ajan, Ranskan ja Hollannin kansanäänestyksistä lähtien, yhteisö on rämpinyt epävarmuuden, keskinäisen syyttelyn ja tuloksettoman itsetutkiskelun suossa. Kesäkuun huippukokouksessa kaikki tuo pitäisi osata jättää taakse ja kohdistaa katseet kohti uutta, jopa uudenlaista tulevaisuutta.

Nykyisen puheenjohtajan Saksan kunniaksi on sanottava, että niissä harvoissa asioissa, joihin se on todellisen voimansa ja tarmonsä kohdistanut, on tapahtunut selvää edistystä. Kovaa työtä vaatineiden kiistattomien saavutusten lisäksi Saksalla on ollut matkassa rutkasti hyvää tuuria. Jo varhain liittokansleri Angela Merkel teki selväksi, että Nicolas Sarkozy on Saksalle mieluisin Ranskan uusi presidentti. Merkel sai Sarkozystä puheenjohtajakautensa lopulle tärkeän ja energisen liittolaisen. Jos Sarkozy vielä saa tuekseen selvän enemmistön Ranskan kansalliskokouksessa, Saksan uhkapeli on osoittautunut todella kannattavaksi. Poliittisen myötätuulen lisäksi EU-alueen talous on alkanut ripeästi kasvaa, talouteen kohdistuvat odotukset ovat korkeammalla kuin kertaakaan tällä vuosikymmenellä – ja työttömyys laskee.

Huippukokouksessa runko uudesta perustuslaista

Mutta suurin ponnistus on vielä edessä. Saksan tavoitteena on päättää puheenjohtajuutensa tavalla, joka onnistuessaan jää merkkitapauksena yhtei-

sön historiaan. Kesäkuun huippukokouksessa on tarkoitus hyväksyttävä jäsenmailla uuden perustuslain runko sekä kutsua koolle uusi hallitustenvälinen konferenssi, joka Portugalin puheenjohtajakaudella hyväksyisi uuden sopimuksen niin, että uudet säännöt olisivat käytettävissä, kun Euroopan parlamentin seuraavat vaalit käydään kesälä 2009.

Millainen sopimus sitten on syntymässä? Vaikka Saksa on visusti pitänyt salassa tulevan esityksensä yksityiskohdat, muutama asia on jo nyt selvä. Ensinnäkään Saksa ei tule esittämään EU:lle ”perustuslakia”, vaan mallia, jossa osa perustuslailliseen sopimukseen sisältyneistä uudistuksista sijoitellaan nykyisiin perussopimukseen, osa hoidetaan erillisin julistuksin ja osa (esimerkiksi sellaiset kuin lippu, hymni, virallinen Eurooppa-päivä jne.) vain kylmästi unohdetaan. Näin ratkaisusta tulee muodollisesti nykyisiä sopimuksia täydentävä. Perustuslailliseen sopimukseen verrattuna se on yksinkertaisempi, eikä edellytä uuden kansanäänestyksen järjestämistä sen paremmin Ranskassa kuin Hollannissakaan.

Ongelmat ohitettavissa

Toiseksi on selvää, että tästä ”yksinkertistetusta sopimuksesta” vallitsee tärkeimpien poliittisten toimijoiden kesken jo selkeä yhteisymmärrys. Konsensus ei kuitenkaan koske ratkaisun yksityiskohtia, vaan sitä yksinkertaista tosiasiaa, että perustuslaillisen ongelman yli on nyt vain kerta kaikkiaan päästävä. Siitä, että näin myös tapahtuu, ollaan valmiita maksamaan kovan hinta. Pääministeri Tony Blair vas-

taa siitä viimeisenä työnään Isovsa-Britanniassa. Ranska on luvannut taivutella jatkuvasti vastaan haraavan Puolan hankkeen taakse, kun Saksan vaikutusvalta ei siihen näytä riittävän.

Pelin henki on siis se, että sovitaan jo kertaalleen allekirjoitetun perustuslaillisen sopimuksen karsimisesta. Mutta sen sijaan on epäselvää, voidaan-ko siihen samalla lisätä uusia elementtejä, jotka jäivät vähemmälle huomiolle tai joita ei huomioitu lainkaan, kun konventti aikanaan sorvasi perustuslaillista sopimusta. Useimmat jäsenmaat olisivat varmaankin valmiita siihen, että ilmasto- ja energiakysymyksiä tarkasteltaisiin uudelleen. Sen sijaan Ranskan ja Belgian hellimä ajatus euroryhmän aseman virallistamisesta, tai sen aseman vahvistamisesta Euroopan keskuspankin kustannuksella, tuskin voi toteutua.

Kun perustuslaillinen ongelma on ratkaistu, edessä on EU:n budjetin rakenteen tarkistus. Siitäkin voi tulla suuri ja historiallinen savotta. Näiden kahden suuren uudistuksen jäljiltä EU saattaa näyttää ihan toisen näköiseltä kuin mitä tähän asti on kuviteltu.

Kielo Karioja

Neljäs koheesiokertomus avaa keskustelun tulevaisuuden koheesiopolitiikasta

Kysymyslista ohjaamaan keskustelua

Kertomus herättää julkista keskustelua kauden 2007–2013 jälkeisestä koheesiopolitiikasta listamalla tulevaisuutta koskevia kysymyksiä. Komissio toivoo vilkasta keskustelua siitä, mitä tuloksia koheesiopolitiikalla on tähän mennessä saatu aikaan, millaista politiikkaa Eurooppa tulevaisuudessa tarvitsee sekä miten politiikkavälineiden tehokkuutta ja hallinnointia saataisiin parannettua. Virallinen tulevaisuuskeskustelun avaus tapahtuu Brysselissä syyskuun lopussa pidettävän Koheesioporumin yhteydessä. Foorumia edeltää laaja internet-lausuntokierros.

Komissaari Danuta Hübnerin mukaan koheesiopolitiikka on näyttänyt kykynsä vaikuttaa yhteiskunnan rakenteisiin ja olosuhteisiin. Se on vaikuttanut Euroopan talouskehitykseen tukemalla infrastruktuurin kehittämistä ja elinkeinorakenteen monipuolistamista. Tulevaisuuden yhteisöpolitiikan merkittävät haasteet ovat demografiset muutokset, globaalin kilpailun kasvu, energian hinnan nousu, ilmastonmuutoksen hallinta ja väestön keskittyminen.

Koheesiokertomuksen pääviestit

1. Tulo- ja työllisyserot ovat pienentyneet EU:n jäsenmaiden ja alueiden välillä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Rikkaimpien ja köyhimpien alueiden välillä on kuitenkin edel-

Komissio julkaisi toukokuun lopussa neljännen koheesiokertomuksensa. Se jakaantuu kolmeen osaan: aluekehityksen tila ja trendit, koheesiopolitiikan vaikuttavuus ja koheesiopolitiikan tulevaisuutta koskevat kysymykset. Kertomus kattaa ensimmäistä kertaa koko laajentuneen unionin, 27 jäsenmaata ja 268 aluetta.

leen erittäin suuria eroja.

2. EU:n koheesiopolitiikka on edistänyt alueellista konvergenssia ja työpaikkojen luomista. Sen avulla on myös saatu vähennettyä sosiaalista syrjäytymistä ja köyhyyttä. EU osarahoittaa vuosittain 9 miljoonan ihmisen koulutusta, mikä mahdollistaa työllisyysasteen ja tulotason nousun.

3. Kansalliset julkiset investoinnit ovat vähentyneet viime vuosina. Taustalla on väestön ikääntyminen, eläkejärjestelmien uudistaminen sekä koulutus- ja terveyspalveluiden kustannusten nousu. Päätöksentekoa ja hallintoa delegoidaan keskushallinnosta alue- ja paikallistasolle yhä enemmän.

4. Eri EU-politiikoilla (T&K, innovaatiot, maatalous, kilpailupolitiikka, valtion tuet) voidaan vaikuttaa koheesiopolitiikan tehokkuuteen.

Syksyn Koheesioporumin ja lausuntokierroksen jälkeen komissio julkaisee koheesiopolitiikan 5. välitarkastelun keväällä 2008. Komissio julkaisee budjetin välitarkastelun vuosien 2008 ja 2009 vaihteessa, ennen seuraavia eurovaaleja ja komission vaihdosta. Ko-

missio antaa virallisen esityksen seuraavan kauden budjetista ja rakennerahastouudistuksesta vuonna 2010.

Budjetin uudistaminen

Koheesiopolitiikan tulevaisuudesta käytävä keskustelu kytkeytyy osaksi laajaa unionin budjetin uudistamista koskevaa keskustelua. Eurooppa-neuvosto päätti EU:n nykyisiä rahoituskehyksiä koskevan sopimuksen yhteydessä pyytää komissiota tekemään budjetin kokonaisvaltaisen uudelleentarkastelun ja esittämään siitä kertomuksen kaudella 2008–2009. Komission on tarkoitus julkaista budjetin prioriteetteja ja erillisiä politiikkalohkoja käsittelevä keskusteluasiakirja syksyllä 2007.

Kaudella 2007–2013 EU:n koheesiopolitiikan budjetti on yhteensä 347 miljardia euroa, josta Suomen osuus on yhteensä 1,7 miljardia euroa. Kokonaisrahoituksesta yli 80 prosenttia kohdistuu EU:n köyhimmille alueille.

Rahoituskehysten uudelleentarkastelun taustalla on ennen kaikkea yhteistä maatalouspolitiikkaa, budjetin omia varoja sekä Ison-Britannian jäsen-

maksualennusta koskevat muutospai-
neet, joista ei kyetty sopimaan vuoden
2005 neuvotteluissa. Koheesiopolitiikan
tulevaisuutta ajatellen uudelleen-
tarkastelun ajoitus on kuitenkin varsin
aikainen, sillä edellisen ohjelmakauden
tuloksista ei vielä ole analysoitua koko-
naiskuvaa eikä uuden kauden ohjelmi-
en toteutuksesta ole kertynyt kokemuk-
sia. Tämä näkyy komission pidättyväi-
syytenä tulevaisuutta koskevien linjau-
sten suhteen.

Tarpeet tunnistettu hallitusohjelmassa

Määriteltäessä Suomen linjauksia EU:n
koheesiopolitiikan tulevaisuudesta on

pohdittava minkä sisältöisellä kohee-
siopolitiikalla saavutetaan lisäarvoa ja
minkälainen tulee olla sen mitoitus,
jotta vaikuttavuus suhteessa käytettyyn
rahoitukseen on paras mahdollinen.
Samalla tulee miettiä, minkälainen
EU:n politiikka palvelee parhaiten Suo-
men tarpeita.

Koheesiopolitiikan tulevaisuuteen
liittyen hallitusohjelmassa todetaan,
että hallitus tukee unionin tasapainoi-
ta alueellista kehitystä sekä kasvun ja
työllisyyden edellytysten vahvistamista
valmistauduttaessa unionin rahoitus-
kehysten välitarkasteluun. Hallitus
osallistuu keskusteluun ja linjauksiin
EU:n rakennerahastojärjestelmän uu-

distamisesta vuoden 2013 jälkeen. Itä-
ja Pohjois-Suomen harvan asutuksen
alueiden asema turvataan.

Tiina Heiskanen ja Antti Valle

Neljäs koheesiokertomus

(suom. versio ilmestyy syyskuuhun
mennessä):

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
index_en.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm)

Keskeiset kysymykset

1. Mitä on opittu vuosien 2007–2013 ohjelmien laadinnasta? Miten pitkälle koheesiopolitiikka on mukautettu niihin uusiin haasteisiin, joita Euroopan alueilla on edessään lähivuosina?
  - 1.1. Miten alueet voivat vastata rakenneuudistuspaineisiin, joita low- ja medium tech -aloilla dynaamisesti toimivat kilpailijat aiheuttavat?
  - 1.2. Kun otetaan huomioon suuret erot syntyvytydessä, kuolleisuudessa ja muuttovirroissa aluetasolla, miten koheesiopolitiikalla voidaan vastata väestörakenteen muutokseen?
  - 1.3. Missä määrin ilmastonmuutos aiheuttaa koheesiopolitiikalle haasteita?
2. Miten koheesiopolitiikalla voidaan tässä uudessa tilanteessa entisestään kehittää yhdennettyä ja joustavampaa lähestymistapaa toisaalta kehitykseen ja kasvuun, toisaalta työpaikkojen luomiseen nähden?
  - 2.1. Miten koheesiopolitiikalla voidaan paremmin edistää harmonista, tasapainoista ja kestävää kehitystä ottaen huomioon EU:n aluerakenteen monimuotoisuus eli toisaalta epäsuotuisassa asemassa olevat alueet, saaret, maaseutu- ja rannikkoalueet, toisaalta myös heikoimmassa asemassa olevat kaupungit, taantuvat teollisuusalueet ja muut, maantieteellisiltä ominaisuuksiltaan erityiset alueet?
  - 2.2. Miten kertomuksessa todetut haasteet vaikuttavat sosiaalisen yhteenkuuluvuuden keskeisiin osatekijöihin, kuten sosiaalisen osallisuuden edistämiseen ja sosiaaliseen integraatioon sekä kaikkien yhtäläisiin mahdollisuuksiin? Ovatko lisätoimet tarpeen näiden vaikutusten ennakoimiseksi tai torjumiseksi?
  - 2.3. Mitkä ovat tulevaisuudessa olennaiset ammattitaidot, jotka kansalaisilla on oltava, jotta he voivat vastata uusiin haasteisiin?
  - 2.4. Minkälaista osaamista aluetasolla olisi välttämätöntä kehittää, jotta alueista tulisi maailmanlaajuisesti kilpailukykyisiä?
3. Kun otetaan huomioon vastaukset edellisiin kysymyksiin, minkälainen arvio voidaan esittää politiikan hallintojärjestelmästä kaudella 2007–2013?
  - 3.1. Kun otetaan huomioon se, että koheesiopolitiikan ohjelmien hallinnon on oltava tehokasta, mikä olisi paras vastuunjako yhteisön, kansallisen ja aluetason välillä monitasoisessa hallintojärjestelmässä?
  - 3.2. Kuinka koheesiopolitiikalla voidaan tehokkaammin tukea julkisen sektorin politiikkaa jäsenvaltioissa ja alueilla? Millä täytäntöönpanomekanismeilla politiikan tehokkuutta ja käyttäjäystävällisyyttä voitaisiin lisätä?
  - 3.3. Miten koheesiopolitiikan ja muiden jäsenvaltioiden ja yhteisön politiikkojen välistä suhdetta voitaisiin lujittaa, jotta voitaisiin lisätä yhteisvaikutuksia ja saada politiikat paremmin täydentämään toisiaan?
  - 3.4. Minkälaisia uusia yhteistyömahdollisuuksia alueiden välillä on niin EU:n sisällä kuin sen ulkopuolellakin?

Vahvat kaupungit ja alueiden erityispiirteet kilpailuvalteiksi

Innovaatioympäristöt osa kaupunkipolitiikkaa

Kaupunkipolitiikan painopisteiksi nostettiin mm. korkealaatuinen kaupunkiympäristö, liikennejärjestelmien toimivuus ja kestävä kaupunkirakenne sekä innovaatio- ja koulutuspolitiikka. Erityishuomiota kiinnitettiin heikosti kehittyneiden ja lähiömäisten kaupunkinosien integroituun kehittämiseen.

– Kaupunkien innovaatioympäristöjen kehittäminen on tullut yhä painotetummin osaksi kaupunkipolitiikkaa, totesi Suomea kokouksessa edustanut KTM:n valtiosihteeriksi Anssi Paasivirta. Hänen mukaansa innovaatioympäristöt eivät tarkoita pelkästään luovia kampusalueita vaan ne edellyttävät esimerkiksi monipuolisia osamiskäytöksiä, inspiroivaa ja kulttuuriltaan rikkaita, rakennettua ympäristöä sekä vuorovaikutusta vahvistavien liikenneverkostojen ja muiden yhteyksien avulla.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen haasteena

Leipzigissä keskusteltiin myös Euroopan investointipankin (EIB) rahoituksen hyödyntämisestä kaupunkien kehittämishankkeisiin. Suomessa EIB:n rahoituksen käyttö on varsin tehokasta esimerkiksi kaupunkiympäristön parantamishankkeissa. EU:n komissio raportoi siitä, miten rakennerahastohjelmilla tuetaan kaupunkien kehittämistä eri jäsenmaissa. EU-tasolla koko rakennerahastopotista keskimäärin noin kuusi prosenttia on suoraan suunnattu kaupunkien kehittämiseen.

Kaupunkien kestävä kehittäminen ja alueiden mahdollisuuksien hyödyntäminen vahvistavat Euroopan kestävästä taloudellisesta kasvusta, elämänlaadusta ja ympäristön kehityksestä. Alueilla ja kaupungeilla on siten keskeinen asema EU:ssa asetettujen Lissabonin ja Göteborgin tavoitteiden saavuttamisessa, todettiin Saksan Leipzigissä 24.–25.5.2007 järjestetyssä epävirallisessa ministerikokouksessa.

Alueellista suunnittelua ja kehittämistä varten kokouksessa määriteltiin kuusi painopistettä, jotka sisältyivät ns. EU:n alueellinen agenda -asiakirjaan. Näiden painopisteiden tulisi vastata Euroopan eri osien erilaisia lähtökohtia ja tarpeita. Pyrkimyksenä on monikeskuisen aluerakenteen ja innovaatiokyvyn vahvistaminen ja Euroopan laajuisen ilmastonmuutosten vaikutusten ja riskien hallinta. Yksi kokouksen viesteistä oli, että Euroopan alueiden identiteettiä vahvistamisella ja realisoimalla alueiden yksilöllisiä kehitysmahdollisuuksia voidaan vaikuttaa koko maanosan menestymiseen ja asukkaiden elämänlaatuun. Monikeskuisesta kehittämisestä mainittiin esimerkkinä Suomen uusi klustereihin perustuva osaamiskeskuspolitiikka.

Kaupunkipolitiikan ja aluesuunnittelun haasteeksi kokouksessa nousi voimakkaasti ilmastonmuutos, ja puheenvuoroissa korostettiin mm. kaupunkien energiatehokkuutta, yhdyskuntien hallitsemattoman hajautumisen estämistä ja liikennejärjestelmien toimivuutta.

Työ jatkuu Portugalin puheenjohtajakaudella

Jäsenmailla on jatkossa väljät puitteet toteutettavalle integroidulle kaupunkipolitiikalle. Saksan linjaamien yleisperiaatteiden huomioimisesta eri maiden politiikassa raportoidaan vuoteen 2010 mennessä. Seuraava puheenjohtajama Portugalin puolestaan valmisteleekin alueelliseksi agendalle toimeenpano-ohjelmaa.

Suomella oli keskeinen rooli Leipzigin kokouksessa käsiteltyjen asioiden valmistelussa omalla EU-puheenjohtajakaudellaan. EU:n alueellisen agendan valmistelusta keskeinen osa tehtiin Suomen johdolla jo syksyn 2006 aikana.

Olli Vuottilainen
Harri Pitkäranta, ympäristöministeriö

Lähes kaikki Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmaehdotukset jätetty komissiolle

Suomi on tulevalla kaudella mukana yhdeksässä alueellisen yhteistyön ohjelmassa. Joidenkin ohjelmien valmistelu alkoi jo vuoden 2005 lopulla, toisten vasta vuoden 2006 puolivälissä. Eräät ohjelmat pysyivät melkein arvioidussa aikataulussa, mutta useimpien osalta ohjelmaesitysten viimeistely ja kansallinen päätöksenteko on vienyt hieman arvioitua enemmän aikaa.

Ohjelmat jätetään komissiolle ao. hallintoviranomaisen toimesta kun kaikki ohjelmaan osallistuvat maat ovat sen hyväksyneet. Suomessa ohjelmaesitysten jättämisestä komissiolle päättää valtioneuvosto. Ennen valtioneuvostoon viemistä ohjelmia on käsitelty sisäasiainministeriön asettamassa INTERREG-yhteysverkossa, EU-asioiden komitean alaisessa alue- ja rakennepolitiikan jaostossa ja joissain tapauksissa myös hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä. Toukokuun lopussa lähes kaikki ohjelmat, joissa Suomi on mukana, oli jätetty komissioon ja loput jätettäneen ennen kesälomia.

Uusien ohjelmien valmistelussa painopiste on nyt siirtynyt hakijoille tarkoitettujen manuaalien ja muun hakuaineiston sekä erityyppisten sopimusten valmisteluun. Ohjelmien toteuttamiseen osallistuvissa maissa valmistellaan samanaikaisesti edustajien nimeämistä ohjelmien hallintoelimiin sekä kansallisia vastinraha-, tarkastus- ja valvontajärjestelmiä. Tavoitteena on

Tulevan kauden alueellisen yhteistyön ohjelmien valmistelu on edennyt niin pitkälle, että lähes kaikki ohjelmaehdotukset on jätetty komissiolle. Neuvottelut komission kanssa käynnistyivät heti kesälomien jälkeen. Tavoitteena on edelleen, että ohjelmat hyväksytään syksyn aikana ja että niiden toteuttaminen voi alkaa tänä vuonna tai viimeistään ensi vuoden alussa.

saada kaikki toteuttamisvalmistelut valmiiksi ennen ohjelmien hyväksymistä, eli alkusyksystä.

Seuraavassa lyhyt katsaus eri ohjelmien (pl. URBACT II ja ESPON 2013) valmistelutilanteeseen ja ajankohtaisiin tapahtumiin.

Pohjoisen ja Botnia-Atlantica rajat ylittävien ohjelmien valmistelu eteni pitkään rinnan, mutta erkani loppuvaiheessa. Aluetason esitys Botnia-Atlantica -ohjelmaksi jätettiin Suomen ja Ruotsin keskushallinnon vastuuviranomaisille suunnitelmien mukaisesti marraskuun lopulla, mutta Pohjoisen vastaava esitys vasta helmikuun alussa 2007. Keskushallinnon vastuuviranomaiset ovat tarkastaneet aluetason esitykset ja sopineet joistakin tarkistuksista ja täsmennyksistä lähinnä hallintoa koskeviin lukuihin. Suomessa valtioneuvosto hyväksyi ohjelmat jätettäväksi komissiolle 3.5.2007. Västerbotnenin lääninhallitus jätti Botnia-Atlantica ohjelmaesityksen komissiolle 25.5.2007 ja Norrbottenin lääninhallitus Pohjoisen ohjelmaesityksen 31.5.2007. Botnia-Atlantica -ohjelmaeh-

dotus on jo todettu vastaanottokelpoiseksi.

Keskisen Itämeren rajat ylittävän ohjelman laadinta pääsi kunnolla käyntiin vasta syksyllä 2006. Kyse on uudesta, laajasta ja monimutkaisesta kokonaisuudesta, jonka valmistelu on ollut haasteellista. Komissio on seurannut kiinteästi ohjelmatyötä ja esittänyt näkemyksiään useissa tapaamisissa. Ohjelmointityön loppuvaiheessa on pyritty korostamaan ohjelmakokonaisuutta. Kolmen alaohjelman sijaan puhutaan nyt yhteisestä ohjelmasta ja kahdesta alaohjelmasta (Etelä-Suomi – Viro ja Saaristo). Ohjelmointikomitea hyväksyi ohjelman sisällön pääpiirteissään maaliskuussa 2007 ja lopullisen ohjelmaesityksen kirjallisessa menettelyssä 9.5.2007. Ohjelmaan osallistuvien maiden sekä Ahvenanmaan odotetaan tekevän päätöksensä parin kuukauden sisällä, jotta ohjelma voitaisiin jättää komissiolle ennen kesälomia. Suomessa valtioneuvosto hyväksyi ohjelman jätettäväksi komissiolle 31.5.2007. Uuden ohjelman sihteeristön päälliköksi on elokuusta alkaen valittu saksalainen

Philipp Schwartz, joka tällä hetkellä toimii Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) sihteeristössä.

Itämeren valtioiden välisen yhteistyön ohjelman sisältö hyväksyttiin pääpiirteissään ohjelmointikomiteassa tammikuussa 2007 ja lopullinen ohjelmaesitys kirjallisessa menettelyssä 5.3.2007. Ohjelmaesityksestä puuttuu edelleen ENPI-rahoituksen tarkastukseen ja valvontaan liittyviä osia, jotka on tarkoitus liittää siihen kun ENPI-täytäntöönpanoasetus on hyväksytty. Suomessa valtioneuvosto hyväksyi ohjelman jätettäväksi komissiolle 29.3.2007. Ohjelmaesitys jätettiin komissiolle ohjelman hallintoviranomaisen Investitionsbank Schleswig-Holsteinin toimesta 24.5.2007 ja on todettu vastaanottokelpoiseksi. Uutta ohjelmaa esiteltiin Hampurissa toukokuussa 2007 laajassa konferenssissa, johon osallistui yli 450 asiasta kiinnostunutta koko Itämeren alueella. Samalla avattiin uuden ohjelman kotisivu. Seuraa esittely- ja partnerinhakutilaisuus järjestetään BSSSC:n vuosikokouksen yhteydessä 14.9.2007 Turussa.

Pohjoisen periferian valtioiden välisen yhteistyön ohjelman sisältö hy-

väksyttiin vanhan ohjelman laajennuksessa seurantakomiteassa joulukuussa 2006. Suomessa valtioneuvosto hyväksyi ohjelman jätettäväksi komissiolle 15.2.2007. Ohjelmaesitys jätettiin komissiolle ohjelman hallintoviranomaisen Västerbottenin lääninhallituksen toimesta 30.4.2007 ja on todettu vastaanottokelpoiseksi. Uuden ohjelman ensimmäinen partnerinhakutilaisuus järjestettiin huhtikuussa 2007 Derrysissä, Pohjois-Irlannissa. Ohjelman ensimmäinen haku on tarkoitus järjestää lokakuussa.

Interreg IV C alueiden välisen yhteistyön ohjelman sisältö hyväksyttiin pääpiirteissään kaikkien jäsenmaiden edustajista koostuvan ohjelmointikomitean kokouksessa joulukuussa 2006 ja lopullinen ohjelmaesitys kirjallisessa menettelyssä tammikuussa 2007. Suomessa valtioneuvosto hyväksyi ohjelman jätettäväksi komissiolle 15.2.2007. Ohjelma-esitys jätettiin komissiolle ohjelman hallintoviranomaisen Région Nord Pas de Calaisin toimesta 20.4.2007 ja on todettu vastaanottokelpoiseksi. Jossain määrin auki on vielä alueiden aloitteiden ja ns. Fast Track -option tarkempi määrittely. Komission kommentteja odotetaan jo ke-

säkuun puolivälissä ja ohjelma saatetaan hyväksyä jo syyskuussa. Ensimmäinen haku on suunniteltu avattavaksi 21.9.2007.

Interact II verkosto-ohjelman sisällöstä saavutettiin periaatteellinen yhteisymmärrys kaikkien jäsenmaiden edustajista koostuvassa ohjelmointikomiteassa marraskuussa 2006 ja lopullinen ohjelmaehdotus valmistui joulukuussa. Joidenkin maiden kansallista kontribuutiosta käytiin kuitenkin vielä neuvotteluja. Suomessa valtioneuvosto hyväksyi ohjelman jätettäväksi komissiolle 15.2.2007, mutta kokonaisuutena ohjelmaehdotuksen kansallinen käsittely on edennyt odotettua hitaammin. Toukokuun lopulla kuitenkin kaikki jäsenmaat Saksaa lukuun ottamatta olivat sitoutuneet ohjelmaan ja sen rahoittamiseen. Asia pyritään ratkaisemaan kesäkuun aikana. Harkinnassa on myös miten ohjelmaa voitaisiin toteuttaa ilman Saksan osallistumista.

Harry Ekestam

Lisätietoja:

www.eu.baltic.net

www.bsssc.com

Suomi mukana URBACT II -ohjelmassa

Suomi osallistuu EU:n URBACT II -toimenpideohjelman 2007–2013 toteuttamiseen. Ohjelma on jatkoa edellisen rakennerahastokauden URBAN-ohjelmien kokemustenvaihto-ohjelmalle. Tavoitteena on, että komissio hyväksyisi ohjelman siten, että haku kaupunkiverkkoihin voitaisiin julistaa auki syksyllä 2007.

Suomen toimiessa vuonna 2006 URBACT:in seurantakomitean puheenjohtajana linjattiin ohjelman tavoitteeksi olevan edelleen kokemustenvaihtoverkkojen, työryhmien ja tutkimusten avulla selvittää kaupunkien kehittämisen hyviä kokemuksia sekä koota ja levittää niitä.

Ohjelmaan osallistuu kaikkien EU-jäsenmaiden lisäksi ainakin Norja. Myös mukana olevien kaupunkien määrä lisääntyy. Kaupunkien lisäksi voivat osallistua muut kaupunkien kehittämiseen liittyvät toimijat, kuten erilaiset alueviranomaiset tai yliopistot. Suomessa kohdejoukoksi on kaavailtu noin kymmentä suurinta kaupunkia.

Ohjelman kokonaisrahoitus on 68,2 miljoonaa euroa, josta EAKR:n osuus on 53,3 jäsenmaiden 5,2 ja paikallisen tason 9,3 miljoonaa euroa. Suomen kansalliseksi valtion rahoitusosuudeksi on arvioitu 300 000 euroa. URBACT-ohjelman kansallista käsittelyä koordinoi sisäasiainministeriö. Lisätietoja: <http://urbact.eu>

Suomen puheenjohtajuus pohjoismaisessa yhteistyössä alkanut rivakasti

Pohjoismaisen yhteistyön vuosittain vaihtuva puheenjohtajuus siirtyi vuodenvaihteessa Suomelle. Aluepolitiikan sektorilla Suomen puheenjohtajuusvuoden eräänä keskeisenä tavoitteena on lisätä aluepoliittista yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian maiden välillä. Tiedontuotannossa ja kokemustenvaihdossa painotetaan vuonna 2007 erityisesti alueellista innovaatiopolitiikkaa, kaupunkipolitiikkaa Itämeren alueen viitekehityksessä sekä kunta- ja aluepalvelurakenteen kehittämistä sekä demografiseen kehitykseen, kestävään kehitykseen ja naisyritysjäyteen liittyviä hankkeita.

Hankkeiden rahoitus esillä Tallinnassa ja Kööpenhaminassa

Puheenjohtajuusvuosi on lähtenyt liikkeelle suunnitelmien mukaisesti. Aluepolitiikan virkamieskomitea (EK-R) koontui ensimmäisen kerran helmikuussa 2007 Tallinnassa ja sen yhteydessä järjestettiin myös EK-R:n ja Baltian maiden aluepolitiikasta vastaavien viranomaisten välinen yhteiskokous. Virkamieskomitea myönsi rahoitusta Norjan puheenjohtajuuskaudella esitettyyn aluepoliittista yhteensovittamista käsittelevään kokemustenvaihtohankkeeseen sekä syksyllä yhteistyössä ympäristösektorin kanssa järjestettävään ilmastomuutoskonferenssiin.

Aluepoliittista yhteensovittamista käsittelevä hanke käynnistyi toukuun alussa ja Suomesta siihen osallis-

tuu Veijo Kavonius sisäasiainministeriöstä. Pohjoismaiden ja Baltian maiden aluepolitiikkaviranomaiset kokoontuivat ensimmäisen kerran sitten vuoden 1996 tällä kokoonpanolla, joskin yhteyksiä ja yhteistyötä on viime vuosina ollut sekä bilateraalaisesti että eri EU-ohjelmien tiimoilta. Kokouksessa virkamieskomitea ja Nordregio valottivat alan pohjoismaista yhteistyötä, Baltian maat kertoivat ajankohtaisista aluepolitiikan haasteistaan ja lisäksi saatiin tietoa Baltian maiden rajaseutuyhteistyötä tukevasta PMN:n vetämästä ja EU:n tukemasta BEN-hankkeesta. Lopuksi käytiin alustava keskustelu mahdollisista yhteistyömuodoista ja -hankkeista ja sovittiin työryhmän asettamisesta jatkovalmistelua varten. Työryhmää vetää EK-R:n puheenjohtaja Harry Ekestam.

Vuoden toinen virkamieskomiteakokous pidettiin huhtikuussa 2007 Kööpenhaminassa ja sen yhteydessä järjestettiin kaupunkipolitiikkaa koskeva miniseminaari sekä yhteiskokous elinkeino- ja energiasektorin virkamieskomitean kanssa. EK-R:n kokouksessa myönnettiin rahoitusta syksyllä järjestettävään naisyritysjäyyskonferenssiin ja varattiin rahoitusta Itämeren alueen aluetietokannan kehittämiseen sekä väestökehityksen haasteita tarkastelemaan hankkeeseen. Kaksi jälkimmäistä ovat Nordregion vetämiä.

Kaupunkipolitiikkaa koskevassa miniseminaarissa esiteltiin PMN:n rahoittamien kaupunkikehitystä ja -po-

litiikkaa koskevien hankkeiden tuloksia ja keskusteltiin jatkotutkimustarpeista. Seminaari oli valmisteltu Suomen sisäasiainministeriön, Norja kunta- ja alueministeriön ja Nordregion yhteistyönä. Nordregion laatima seminaariraportti suosituksineen tulee EK-R:n käsittelyyn kesäkuun kokouksessa.

Seuraava tapaaminen Torniossa

Virkamieskomitean seuraava kokous pidetään 12.6.2007 Torniossa, jolloin pidetään myös yhteiskokous rajaseutualueiden edustajien kanssa. EK-R:n jäsenet osallistuvat myös 13.6.2007 Torniossa järjestettävään Rajapoliittiseen Foorumiin.

Pohjoismaiden elinkeino-, energia- ja alueministerien vuosittainen kokous pidetään 20.9.2007 Helsingissä ministeri Mauri Pekkarisen isännöimänä. Kokouksen yleisteemaksi on esitetty globalisaatiota, joka on tällä hetkellä erittäin keskeisellä sijalla PMN:n toiminnassa.

Harry Ekestam

Lisätietoja:

www.norden2007.fi

EAKR-toimenpideohjelmien hyväksyntä komissiossa menee syksyyn

Ohjelmaneuvotteluissa esille täsmennystarpeita

Sekä kansallinen rakennerahastostrategia 2007–2013 ja sitä toteuttavat Manner-Suomen neljä EAKR-toimenpideohjelmaa ja ESR-toimenpideohjelma hyväksyttiin valtioneuvostossa helmikuussa 2007, jonka jälkeen ne toimitettiin komissiolle hyväksymiskäsittelyyn. EAKR-toimenpideohjelmissa käytiin komission kanssa viralliset neuvottelut Helsingin Säätytalolla toukokuussa 2007. Neuvotteluissa todettiin ohjelmien yritystoiminnan edistämistä ja innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistämistä sekä osaamisrakenteiden vahvistamista koskevat toimintalinjat (toimintalinjat 1 ja 2) sisällöllisesti valmiiksi.

Sen sijaan Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen -toimintalinjan kohdalla tulee alueiden uudelleen tarkastella suunniteltua tuettavaa toimintaa kaikissa ohjelmissa. Komission mukaan kyseisessä toimintalinjassa 3 esitettiin toteutettavaksi liian monentyypisiä hankkeita, jolloin toimintalinjan päätavoite hämärtyy. Lisäksi komission mukaan toimintalinja 3 ei tukenut riittävästi toimintalinjojen 1 ja 2 tavoitteita. Myös Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen ohjelmiin sisältyvään Suurten kaupunkiseutujen kehittäminen -toimintalinjaan tehdään vielä täsmennyksiä.

Ohjelmaneuvottelujen pohjalta aluevalmistelijat ovat tarkistaneet toimintalinjan 3 tuettavaa toimintaa kai-

Komissio edellyttää täsmennyksiä helmikuussa toimitettuihin toimenpideohjelmiin, joten niiden hyväksyntä siirtyy syksyyn.

kissa ohjelmissa. Lisäksi neuvottelujen johtopäätösten mukaisesti sekä kansallisessa rakennerahastostrategiassa että EAKR-toimenpideohjelmissa tullaan selvittämään rakennerahastorahoituksen tuettavan toiminnan lisäarvoa suhteessa vastaavaan puhtaasti kansallisella rahoituksella tuettavaan toimintaan. Kansallista suunnittelujärjestelmää sekä EAKR-ohjelmien roolia siinä tullaan vielä avaamaan lisää.

Hyväksymiskäsittely meneillään

Tavoitteena on, että viimeistellyt EAKR-ohjelmat toimitetaan komissiolle kesäkuun loppuun mennessä. Komission kesälomien takia ohjelmien virallinen hyväksyntä saataneen kuitenkin vasta syys-lokakuussa.

Huolimatta siitä, että toimenpideohjelmien hyväksymismenettelyt ovat vielä kesken, tarkastellaan mahdoli-

Neuvottelut pidettiin Helsingin Säätytalolla.

suutta käynnistää KTM:n hallinnon alan yrityshankkeita jo kesän aikana. Tämä olisi mahdollista ns. ehdollisten päätösten puitteissa. Tällöin on huomioitava mm. uuden seurantajärjestelmän käyttöönoton sekä kustannusten hyväksyttävyyttä koskevan tukikelpoisuusasetuksen valmistelutilanteet. Kaiken kaikkiaan hallinto- ja toimeenpanorakenteiden sekä osin myös ohjelmien sisältökysymysten osalta on vielä varsin runsaasti tehtävää ennen kuin kaikki on valmista ohjelmien täysimääräisen toteutuksen käynnistämiseksi. Kaiken tämän saattaminen valmiiksi vie ensi syksyyn.

Pasi Rantahalvari

Innovatiiviset maaseutualueet OECD:n maaseutukonferenssin teemana

Yksi konferenssin keskeisistä lähtökohdista oli innovatiivisuus alueellisen kilpailukyyn avain-tekijänä. Innovatiivisuutta tarvitaan niin yksityisen ja julkisen kuin myös kolmannen sektorin toimijoiden ja toimintatapojen keskuudessa. Maaseudun kehittämisen kannalta keskeisiä innovaatioihin tarvittavia elementtejä ovat mm. sosiaalinen pääoma ja vuorovaikutus, uuden teknologian saata- vuus sekä rahoituslähteiden monipuolisuus.

Sosiaalista pääomaa kehitettävä

Usein maaseutualueet ovat kaupunkien ja heikommassa asemassa koulutusra- kenteiden suhteen. On tärkeää sekä kehittää jo olemassa olevaa sosiaalista pääomaa että houkutelua uutta potentiaalia maaseutualueille. Maaseudulle muuttavat ihmiset, ”neo-ruraalit”, ovat keskeinen voimavara, joiden tuomasta sosiaalisesta pääomasta maaseutualueet voivat hyötyä.

Maaseudun innovaatioiden kriittisenä kysymyksenä on usein rahoitus. Taloudellisten resurssien saatavuus määrittää sen, voidaanko innovaatioita luoda tai kehittää kaupallisiksi tuotteiksi. Rahoituksen lisäksi myös tiedonpuute voi rajoittaa maaseudun innovaatioita.

Teknologian avulla voidaan lisätä maaseudun yritysten kilpailukykyä ja vähentää maaseutualueille tunnusomaisia maantieteellisiä haittoja; syrjäisyyttä ja pitkiä välimatkoja.

Järjestyksessään viides OECD:n maaseutukonferenssi keräsi maaliskuussa 2007 yli 350 osallistujaa 21 maasta Espanjan Extremaduraan. Konferenssissa pohdittiin erityisesti sosiaalisen pääoman ja teknologian merkitystä maaseutualueiden innovatiivisuudessa.

Kaupunginjohtaja Timo Halonen esitteli Kuusamon mallia.

Julkisella sektorilla innovatiivisuutta tarvitaan sekä hallintotavassa että käytännön työkaluissa. Tilaa innovatiivisuudelle on tavoissa, joilla hallinto organisoituu ja työskentelee muiden toimijoiden kanssa. Teknologiaa hyödyntämällä julkinen sektori voi lisätä julkisten palvelujen tarjonnan tehokkuutta maaseutualueilla.

Kuusamon malli esillä

Suomalaisen panoksen maaseudun innovaatiokeskusteluun konferenssissa

toi Kuusamon kaupunginjohtaja Timo Halonen, joka kertoi Kuusamossa tehdyistä strategisista valinnoista. Halonen kiteytti Kuusamon menestyksen reseptiksi strategiat, erikoistumisen, asiantuntemuksen hyödyntämisen ja verkostoitumisen.

OECD:n maaseutukonferenssien sarja jatkuu keväällä 2008, jolloin tilaisuus järjestetään Saksassa. Konferenssi tarjoaa jälleen oivallisen tilaisuuden verkostoitua eri puolilta maailmaa olevien maaseudun kehittäjien kanssa.

Hanna-Mari Kuhmonen
Maa- ja metsätalousministeriö

Lisätietoja OECD:n verkkosivuilta:

<http://www.oecd.org/site/>

0,2865,en_21571361_

37859644_1_1_1_1,00.html

Suomen maaseutupolitiikan maatutkinnassa toinen kenttävaihe

OECD:n maatutkintaryhmässä oli mukana kolme OECD:n edustajaa, suomalainen asiantuntijajäsen sekä vertais-tarkkailija Australiasta. Ensimmäisellä kenttävierailulla helmikuussa 2007 mielenkiinto kohdistui kansallisen tason maaseutupolitiikkaan. Tuolloin maatutkintaryhmä tapasi kansallisen tason toimijoita eri ministeriöistä ja organisaatioista.

Tutustumiskohtena maaseudun kehittämisen paikallistasolla

Kenttävierailunsa aikana asiantuntijaryhmä tapasi Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa maaseudun kehittämisen parissa työskenteleviä viranomaisia ja kolmannen sektorin toimijoita. Lisäksi ryhmä vieraili yrityksissä ja hankkeissa.

Kajaanissa ryhmä perehtyi alueen maaseudun haasteisiin ja kehittämissstrategioihin sekä Kainuun hallintomallikokeiluun. Lisäksi ryhmälle esiteltiin aktiivista kylätoimintaa ja sen merkitystä paikallisen kehittämisen välineenä. Ristijärvellä mielenkiinto kohdistui Seniorpolis-osaamiskeskitymään, joka kehittää seniorien hyvinvointia ja elämäntapaan liittyviä toi-

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) OECD:ltä tilaama maatutkinta Suomen maaseutupolitiikasta etenee aikataulusaan. OECD:n maatutkintaryhmä teki toisen kenttävierailunsa Suomeen 2.–5.5.2007 jalkautumalla Kainuun ja Pohjois-Karjalan maaseudulle.

mintoja laajassa yhteistyössä. Sotkossa puolestaan tutustuttiin kaivos-toimintaan ja matkailuun sekä niiden merkitykseen paikallisena sosio-ekonomisena moottorina.

Nurmeksessa hyödynnettiin pienen maaseutumatkailuyrityksen majoutuspalveluita ja koettiin myös suomalaisen savusaunan löylyt. Pielisen-Karjalan dementiakoti oli hyvä esimerkki julkisyksityisen kumppanuuden toivuudesta. Joensuussa saatiin tuhti tietopaketti metsätaloudesta ja sen maaseutualueille tarjoamista mahdollisuuksista. Liperissä kuultiin kesäasumisen tuomista mahdollisuuksista kunnalle ja mökkiläistoimikunnan työskentelystä. Outokummussa taas paneuduttiin toimintaryhmätyöhön paikallisena maaseudun kehittäjänä sekä vierailtiin Outokummun vanhasa kaivoksessa.

Taustatiedot konkretiaksi

OECD-tiimi oli erittäin tyytyväinen kenttävierailunsa antiin – kirjallinen taustamateriaali suomalaisesta maaseudusta ja maa-

seutupolitiikasta konkretisoitui nyt käytännössä. Paikallisen kehittämistyön merkitys nousi vierailun aikana selkeästi esiin: pienilläkin hankkeilla voidaan saada paljon aikaiseksi ja mahdollistaa niiden ensimmäisten askelten ottaminen, jotka ovat kehittämistyössä usein niitä kaikkein vaikeimpia. Paikallisten maaseudun kehittäjien innostunut ja määrätietoinen ote kehittämistyöhön oli mieleenpainuvaa.

Maatutkinta etenee siten, että OECD toimittaa ensimmäisen karkean luonnoksen tutkintaraportin sisällöstä kansallisen ohjausryhmän kommentoitavaksi kesäkuun puolivälissä. OECD muokkaa luonnosta kommenttien pohjalta ja viimeistelee raportin syksyllä 2007. Raportti on määrä hyväksyä OECD:n aluekehityskomitean kokouksessa joulukuussa 2007. Maatutkinnan englanninkielinen raportti esitellään keväällä 2008. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä YTR laatii raportista suomenkielisen tiivistelmän.

Hanna-Mari Kuhmonen
Maa- ja metsätalousministeriö

Maatutkintaryhmä raesateessa Talvivaaran kaivoksella.

Maaseutupolitiikan 1.6.2007
uudistuneet verkkosivut osoitteessa
www.maaseutupolitiikka.fi

Haku maaseutupoliittisen erityisohjelman alueelliseen osioon käynnissä

Maaseutupoliittiseen erityisohjelmaan 2007–2010 sisältyy alueellinen osio, joka on tarkoitettu niille maaseutumaisille alueille, jotka eivät kuulu aluekeskusohjelman tai Uudenmaan kaupunkiohjelmien piiriin tai sijaitse pääkaupunkiseudulla tai Ahvenanmaalla. Kokonaisuudessaan osio koskee 122 kuntaa, joiden asukasluku on yhteensä yli 600 000. Lisäksi alueilla on ainakin saman verran osa-aikaisia kakkosasukkaita.

Tavoitteena on luoda uusia menetelmiä ja yhteistyömuotoja aluekehittämiseen. Strategista suunnittelua vahvistetaan maaseutumaisilla alueilla erityisesti elinkeinopolitiikassa, tie-

täystä maaseutumaisten alueiden kehittämisestä syvennetään sekä tarjotaan maaseutumaisille alueille kansallisen tason foorumi ja verkostoitumismahdollisuuksia tiedon ja kokemusten vaihtamiseksi osaamis- ja elinkeinopoliittisissa teemoissa. Lisäksi osiolla pyritään vahvistamaan kaupungin ja maaseudun vuorovaikutusta ja täydentämään maaseudun kehittämisen toimintamalleja ja keinovalikoimaa. Osio auttaa maaseutua myös hyödyntämään EU-ohjelmien kehittämisvaroja nykyistä paremmin sekä vahvistamaan julkisen ja yksityisen sektorin ja eri hallinnon tasojen kumppanuuteen perustuva yhteistyötä.

Maaseutuosiioon haetaan ohjelmaehdotuksella ja toimintasuunnitelmalla. Ohjelmaehdotukset tulee toimittaa oman alueen maakunnan liittoon 31.8.2007 mennessä ja samanaikaisesti myös sähköisesti sisäasiainministeriöön.

[Tarkemmat ohjeet hakemis- ja valintamenettelystä sekä lista ohjelma-alueen kunnista](#)
www.intermin.fi/suomi/maaseutuosiio

Hyvä innovaatioympäristö turvaa alueiden menestymistä

Innovaatioympäristöjä koskevan keskustelun painopiste on enimmäkseen ollut suurten yliopistokaupunkien osaamisperustan vahvistamisessa. Pienemmiltä alueilta löytyy kuitenkin erikoistunutta osaamista, joka vahvistaa ja täydentää kansallista innovaatiojärjestelmää, todetaan Pienten ja keskisuurten kaupunkiseutujen innovaatioympäristöjen kehittämisohjelmassa.

Raportin mukaan oleellista on, että alueet tunnistavat omat vahvuutensa sekä löytävät parhaat kumppanit sekä Suomesta että maailmalta. Innovaatioympäristöjen kehittäminen on alueellista, mutta yhä kasvavassa määrin myös kansallista ja kansainvä-

listä yhteistyötä.

Valtakunnallinen kehittämisohjelma jättevoittää pienten ja keskisuurten kaupunkiseutujen kehittämistä. Siinä nostetaan esiin toimenpiteitä, joiden avulla edistetään tiedon jalkautumista alueille ja yrityksiin sekä tuodaan samalla pienempien seutujen omaa osaamista täydentämään kansallista innovaatiojärjestelmää. Ohjelmassa tunnistetaan tulevaisuuden haasteet ja tulevien vuosien painopisteet. Kehittämis-työ on osa valtakunnallisen aluekeskusohjelman Innovaatiot ja osaaminen -teemaverkoston toimintaa, johon osallistuu 25 kaupunkiseutua eri puolilta maata.

Kansallisen ohjelman ohella alueet ovat verkostossa aktiivisesti laatineet omia innovaatio-ohjelmiaan. Alueilla on tunnistettu keskeiset osaamisalueet, innovaatiotyötä eteenpäin vievät toimijat sekä käynnistetty kehittämistoimia.

[Kehittämisohjelma löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta](#)
www.innovaatioverkosto.fi/julkaisut.html

Naisten ääniä aluepolitiikassa

Maaseutu- ja aluepolitiikan toimijoiden keskuudessa sukupuolten erilainen tilanne, erilaiset tarpeet ja poliittisten toimenpiteiden erilaiset vaikutukset havaittiin 1980-luvun loppupuolella. Selvitykset osoittivat tuolloin naisten muuttavan pois maaseudulta ja uhkakuvana siinsi maaseudun ”ukkoutuminen”. Ongelman ytimeksi hahmotettiin naisten työpaikkojen väheneminen maaseudun murroksessa: perinteinen maatilalan emännöisyys työllisti yhä vähemmän naisia ja toisaalta maaseudulta puuttuivat esimerkiksi naisyrityksiä tukevat rakenteet. Erityisesti nuoret naiset hakeutuivat kaupunkeihin koulutuksen perässä. Tältä pohjalta käynnistyi verkostomainen maaseudun Naisteemaryhmän työ.

Toimintaansa päättävä teemaryhmä kokosi 30.5.2007 maaseutu- ja aluepolitiikassa ja -kehittämisessä toimivia naisia yhteiseen seminaariin. Paasitorissa noin 50 naisen joukko, joista monet olivat olleet mukana maaseudun naisteeman kehittämisessä alusta alkaen, kertasi tähänastisia saavutuksia ja pohti toiminnan tulevaisuutta Naisteemaryhmän jälkeen.

Sukupuolten ja alueiden tasa-arvopyrkimyksiä

Seminaarin avannut maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila totesi työsarkaa Naisteemaryhmän teemoissa riittävän edelleen. Naisten poismuutto maaseudulta jatkuu, vaikka yhä useampi nainen haluaisi asua maalla. Ministerin mukaan alueelliset erot naisten työllistymismahdollisuuksissa on nostettava esiin ja erityisesti harvaanasutun ja syrjäisen maaseudun ke-

Sukupuolinäkökulmaan erikoistunut maaseudun Naisteemaryhmä toimi maaseutu- ja aluepolitiikassa urauurtavana naisten verkostona vuodesta 1990 lähtien. Toiminta huipentui päätösseminaariin ja teemaryhmän historiikin julkaisuun toukokuun lopussa 2007.

hittämiseen on ryhdyttävä entistä tehokkaammin. Hallituskauden aikana tullaan tekemään sekä maaseutu- että tasa-arvopoliittiset selonteot, jotka antavat välineitä kehittämiseen.

Dosentti Raija Julkunen puolestaan puhui alueellisesta tasa-arvosta ja yllytti pohtimaan, kenen vastuulla tasa-arvoisuus oikeastaan on. Kun sukupuolten epätasa-arvo voidaan palauttaa ruumiillisuuteen ja naisen hoivarooliin, voidaan alueiden epätasa-arvo palauttaa maantieteeseen. Nykyään alueet on valjastettu kilvoittelemaan keskenään kilpailukykyisyydessä. Alueista ei kuitenkaan voida tehdä yhtä houkuttelevia, mutta sen sijaan on pohdittava, miten kohtuullinen tasa-arvoisuus voidaan taata.

Tuloksia ja tavoitteita

Seminaarissa nostettiin esille hyviä käytäntöjä, joilla naisten työllistymistä maaseudulla on voitu edistää. Erityisesti naisten resurssikeskukset ovat saavuttaneet hyviä tuloksia ja näiden toiminnan turvaamista jatkossa pidettiin tärkeänä.

Naisteemaryhmän 1980-luvulta alkaen luomissa kansainvälisissä kontakteissa on osaltaan juurensa myös Itämeren maiden naisten yrittäjyyttä edistäneellä Interreg III B -projektilla FEM:illä, jonka Suomen päätösseminaarina tilaisuus myös toimi. Tältä osin

seminaarissa valotettiin muun muassa verkostoluottotoiminnan mahdollisuuksia maaseudun naisten yrittäjyyden edistämiseksi.

Seminaarissa nousi esille voimakas tarve ja tahto jatkaa työtä sukupuolinäkökulman esillä pitämiseksi maaseutu- ja aluepolitiikassa. Hallitusohjelmaan kirjattu tasa-arvon valtavirtaistaminen koskee myös maaseutu- ja aluepoliittista päätöksentekoa. Työ tulee laajentaa yhden teemaryhmän käsistä kaikkien toimijoiden vastuulle huolehtien esimerkiksi virkamiesten ja toimijoiden tasa-arvoasiantuntemuksen kehittämistä ja kolmannen sektorin asiantuntijoiden osaamisen hyödyntämisestä. Tasa-arvotyötä ei tule jättää vain yhden sukupuolen vastuulle, vaan miehiä tarvitaan yhä enemmän mukaan vaikuttamaan ja rakentamaan yhdessä sukupuolinäkökulmaista politiikkaa.

Petra Stenfors

Maaseutupolitiikkaa naisten äänellä.
Naisteemaryhmän tarina 1994–2007 -julkaisu löytyy
www.maaseutupolitiikka.fi / Julkaisut ja sitä voi tilata osoitteesta
maaseutupolitiikka@intermin.fi

Lisätietoja FEM-hankkeesta:
www.feminfo.net

Kaupunkifoorumissa pohdittiin kaupunkiseutujen kehittämistä

Toukokuun lopulla järjestetty yhdeksäs kansallinen kaupunkifoorum kokosi Rovaniemelle lähes 150 kaupunkiseutujen kehittäjää ja tutkijaa. Foorumissa kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen esitteli tuoreeltaan uuden hallituksen kaupunkipoliittisia linjauksia. Foorumin keskustelunaiheita olivat myös ajankohtaiset keskushallinnon uudistukset ja paikallisen tason kunta- ja palvelurakenteen muutokset sekä näiden muutosten johtaminen. Ajatuspainessioissa syvennyttiin elinkeinojen kehittämisen ja demokratian väliseen suhteeseen sekä puntaroitiin kuntakoon merkitystä kehityksessä.

Hallitusohjelmassa tavoitellaan yrittäjyydelle ja innovaatio toiminnalle maailman parasta toimintaympäristöä. Kaupunkiseutujen roolia tuloksekkaan innovaatiopolitiikan toteutuksessa on tarpeen entisestään vahvistaa ja innovaatioympäristöjen parantaminen tulee kytkeä kansalliseen innovaatiopolitiikkaan. – Olennaista on yhtäältä toiminnan alueellinen ankkuroiminen kaupunkia ympäröivään alueeseen, ja toisaalta kaupunkien ja kaupunkiseutujen tulee kytä verkottumaan omilla vahvuuksillaan entistä enemmän maan ja maailman laajuisesti. Kehittämisen tulee aina kummuta alueiden omista lähtökohdista ja vahvuuksista, minis-

teri Pekkarinen painotti puheessaan. – Uuden työ- ja elinkeinoministeriön perustaminen avaa uusia mahdollisuuksia myös kaupunkiseutujen kehittämiseksi. Uudessa ministeriössä on entistä paremmat mahdollisuudet kansallisen ja alueellisen innovaatiopolitiikan yhteen sovittamiseen, tote- si Pekkarinen.

Foorumin avasi professori Pekka Himanen pohdinnoilla luovuudesta menestyksen käsikirjoittajana. Kaupunkiseuduilta edellytetään visionääristä toimintaa yhteen saattamisessa. Kaupungeissa pitää olla kohtaamiselle paikkoja, mutta myös edelläkävijöitä, joilla on kyky verkostoitua.

Hallitus käynnistää metropolipolitiikan

Kaupunkipolitiikan uutena avauksena hallitusohjelmassa esitetään metropolipolitiikan käynnistämistä pääkaupunkiseudun erityiskysymyksiä varten. Metropolipolitiikalla vastataan alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen haasteisiin, edistetään elinkeinopolitiikkaa ja kansainvälistymistä sekä ehkäistään syrjäytymistä. Lisäksi tavoitteena on edistää monikulttuurisuutta ja kaksikielisyyttä. Valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien kesken vahvistetaan ja laajennetaan aiesopimuskäytäntöä sekä valtion eri hallinnonalojen kumppanuuteen perustuva yhteistyötä.

Helsingin seudun kuntien, Uudenmaan liiton, keskeisten ministeriöiden, korkeakoulujen ja Culminatumin kanssa on syksystä 2006 lähtien käyty keskusteluja metropolipolitiikan pohjustukseksi. Alustavan suunnitelman mukaan keskeisiä painopisteitä ovat innovaatio- ja elinkeinopolitiikka, kestävä yhdyskuntarakenne ja laadukas asuminen, kansainvälisyyden vahvistaminen sekä sosiaalisen eheyden vahvistaminen. Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä päätettiin 24.5.2007, että metropolipolitiikan linjauksia ja sisällöllisiä kysymyksiä täsmennetään keskusteluilla seudun kes-

keisten toimijoiden kesken.

Jatkovalmistelussa täsmennetään linjaukset mm. metropolipolitiikan tavoitteista ja temaattisista painopisteistä, politiikan aluerajauksesta, valmistelun ja toteuttamisen keskeisistä osapuolista ja kumppaneista sekä organisoitavasta. Metropolialueen politiikan organisoinnista ja keskeisistä sisällöllisistä linjauksista on tarkoitus päättää hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä viimeistään alkusyksyllä.

Voimaa verkostoista – KuntaIT:n hankkeet käynnistymässä

Kehittämishankkeilla yhteiskunnallista vaikuttavuutta

Käynnistettävät hankkeet edistävät osaltaan yhteistyötä kuntasektorilla ja suhteessa valtiotoimijoihin. Ensivaiheen rahoitettavia kohteita ovat muun muassa sähköisen arkistonmuodostussuunnitelman laatiminen julkishallinnon toimijoiden käyttöön, rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin kehittäminen sekä kuntien paikkatietoaineiston käytön edistäminen. Merkittävä käynnistyvä hankekokonaisuus on lisäksi kuntien kokonais- ja asiointiarkkitehtuurin määrittely.

Lähtökohtana KuntaIT:n rahoittamissa hankkeissa on niiden valtakunnallinen sovellettavuus ja aito yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Investoinneista tavoiteltavat hyödyt kunnille näyttäytyvät ennen kaikkea henkilötöyvuosi ja -kustannussäästöinä sekä palveluveloitteiden parempana täyttymisenä.

Hallitusohjelmasta tukea toiminnalle

Tilaus KuntaIT:n toiminnalle on vahvasti esillä Vanhasen II hallituksen ohjelmassa. Ohjelmassa todetaan muun muassa, että hallituksen aktiivisella tietoyhteiskuntapolitiikalla kiinnitetään huomiota julkisen sektorin palvelurakenteiden asiakaslähtöiseen uudistamiseen tieto- ja viestintätekniikkaa laajamittaisesti hyödyntämällä sekä toimintamalleja uudistamalla. Sähköisten palvelujen ja tuotteiden tarjontaa ja yhteentoimivuutta lisätään, mahdollistetaan avointen rajapintojen käyttöä kil-

Kuntien yhteistyö tietoyhteiskunta- ja tietohallintoasioissa on saamassa lisää vauhtia. Sisäasiainministeriön KuntaIT-yksikön toimintaa ohjaava Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA) antoi toukokuussa lähtölaukauksen neljälle kuntakentän sähköisten palvelujen ja tietohallinnon kehittämishankkeelle. Lisää hankkeita käynnistyy kesän ja alkusyksyn aikana.

palluneutraalilla tavalla julkishallinnon tieto- ja viestintäjärjestelmissä sekä edistetään kansalaisten ja yritysten osaamista sähköisten palvelujen käyttäjinä. Kansallisen tietoyhteiskuntastrategian toimeenpanosta vastaamaan asetetaan lisäksi viestintäministeri Suvi Lindénin johtama neuvottelukunta.

Hallitusohjelman myötä KuntaIT-yksikkö on organisaatiomuutoksen edessä. KuntaIT-yksikkö on yksi vuoden 2008 alusta valtiovarainministeriöön siirtyvistä yksiköistä. Yksikön toimintaan muutos ei kuitenkaan aiheuta välittömiä muutoksia - perus- ja hanke-toiminta jatkuvat entisellään.

Yhteistyötä kuntien ja verkostojen kanssa

KuntaIT-yhteistoimintaa varten perustettu KuntaIT-yksikkö aloitti toimintansa sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosastolla lokakuussa 2006. Kuuden hengen yksikköä vetää IT-johtaja Antti Holmroos. KuntaIT:n tarkoituksena on tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntämällä saada aikaan kansallisesti yhteentoimivia, asiakaslähtöisiä ja tuloksellisuutta lisääviä palveluja kuntasektorin käyt-

töön. Yksikön toiminnan ohjauksesta ja yhteistyöstä valtiotoimijoiden kanssa vastaa JUHTA.

KuntaIT-yksikön voima on kunnissa ja yhteistyöverkostoissa. Yhteistyötä varten on perustettu verkostoportaali (wiki.kuntait.fi), jonka puitteissa hanke-esityksiä jatkokehitetään. Portaalien rekisteröityneitä käyttäjiä oli toukokuussa 2007 noin 160. Verkostoyhteistyö tiivistyy kesän ja alkusyksyn aikana järjestettävissä teemakohtaisissa työpajoissa, joissa haetaan uusia ideoita ja hanke-esityksiä kehityksen vauhdittamiseksi.

Ville-Veikko Ahonen

Pääsihteeri

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)

Lisätietoja:

www.kuntait.fi

www.intermin.fi/juhta

Uuden yhteispalvelun jalkauttaminen on alkanut

Tavoitteena asiakaslähtöinen palvelukulttuuri

Uutta yhteispalvelua on valmisteltu yhteispalvelun tehostamishankkeessa, jossa ovat mukana palveluntuottajista poliisi, Kela, verottaja, työhallinto, maistraatti ja lääninhallinto sekä kuntia edustava Kuntaliitto. Tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus tilanteessa, jossa palveluntuottajien omien toimipaikkojen karsimisuuhka on tosiasia. Yhteispalvelu onkin erinomainen väline, koska se samanaikaisesti turvaa ja jopa parantaa palveluja ja tehostaa niiden tuottamista. Kehittäminen tehdään asiakkaan eli kansalaisen näkökulmasta.

Varsin mittava aikaansaannos on, että tehostamishankkeessa on määritelty ne vakiopalvelut, jotka voidaan antaa yhteispalveluna hoidettaviksi. Tämä edistää yhteispalvelupisteiden palveluvalikoiman laajentamista ja yhdenmukaistamista. Myös yhteispalvelusta aiheutuvista kustannuksista on sovittu. Kaikki mukana olevat tahot osallistuvat myös yhteispalvelutilan perustamiskustannuksiin.

Toiminta tutuksi tiedottamalla ja kouluttamalla

Uuden yhteispalvelun jalkauttamiseksi sisäasiainministeriö järjesti yhteistyössä tehostamishankkeen toimijoiden kanssa yhteispalveluseminaarin 22.5.2007. Seminaariin osallistui yli sata aluehallinnon edustajaa. Seminaarissa hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi totesi, että asiakkaan kannalta

Uusi yhteispalvelulaki on tullut voimaan. Se muuttaa yhteispalvelupisteissä lain mukaan annettavat palvelut avustaviksi asiakaspalveluiksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että asiakas saa asiansa vireille yhteispalvelupisteessä. Joko tiedät, mitä se Sinulle merkitsee?

olennaisinta on palvelujen saatavuus ja laatu, ei se mikä tahoo palvelun tuottaa. Tehostamishankkeen osalta kerrottiin jo saavutetuista tuloksista ja loppuvuoden tavoitteista.

Lääninhallitusten yhteispalvelutiimit järjestävät kevät- ja syyskaudella alueellisia tilaisuuksia paikallishallinnon edustajille. Uudesta yhteispalvelusta tiedottamisen lisäksi tilaisuuksissa on tavoitteena myös paikallisten hankkeiden aloittamisesta sopiminen. Lisäksi kukin hallinnonala tiedottaa uudesta yhteispalvelusta sekä palveluvalikoimastaan ja -maksuistaan.

Yhteispalvelu on yhdessä toimimista – niin myös koulutuksen kehittäminen. Jo 1990-luvulla yhteispalveluhankkeessa luotiin vankka perusta yhteispalvelukoulutukselle. Tuolloin laadittiin koulutussuunnitelma, josta poiki sisäasiainministeriön ja Kuntakoulutuksen yhdessä järjestämä vuosittainen Palvelusihteerikurssi. Nyt kurssin sisältö muutetaan uutta yhteispalvelua vastaavaksi. Hyvin tärkeä verkottumista ja tapaamispaikka on myös Kuntaliiton järjestämä jokavuotinen Yhteispalvelufoorumi, joka kokoaa palvelusihteerit yhteensä eri puolelta Suomea. Yhteispalvelusihteerit, asiakaspalvelun ammattilaiset, suhtautuvat muutokseen

Vantaan Myyrmäen yhteispalvelupisteen palvelusihteerit Harri Raita.

innostuneesti ja uteliaina. Palvelusihteerit ovat yhteispalvelun kehittämisen ehdoton voimavara, joka toivottavasti otetaan paikallistasolla mukaan kehittämistoimiin alusta asti.

Kaikkien asianomaisten saavuttaminen tiedottamisella on aina haastavaa. Tieto uudesta yhteispalvelusta ja tehostamishankkeen toimista on koottu yhteispalvelun nettisivuille www.yhteispalvelu.fi. Sitä kautta meihin voi ottaa yhteyttä – sieltä löytyvät toimijoiden yhteystiedot.

Leni Haavisto

Väliraportti:

Kainuun hallintokokeilun vaikutukset odotettuja

Kainuun hallintokokeilualueen kuntien talouden rakenteelliset muutokset ovat olleet pitkälti odotetun kaltaisia, todetaan seurantaryhmän toisessa väliraportissa. Siinä tarkastellaan kuntatalouden kehitystä kokeilun aikana sekä vanhus- ja vammaispalvelujen kehittämistä. Lisäksi kuvataan lyhyesti aluekehityksen linjaa Kainuussa.

Maakuntayhtymän toimintakulut ovat kasvaneet ensimmäisestä vuodesta. Tavoitteena on menojen kasvun puolittaminen. Tälle uralle pääsy edellyttää selkeää tavoitteiden asettamista kustannusten kasvulle sekä johdonmukaista palvelurakenteiden uudistamista. Seurantaryhmän mukaan kahden toimintavuoden aikana toteutuneet kustannukset ovat joka tapauksessa

pienemmät kuin olisi syntynyt vanhalta kehitysuralla.

Maakunnan kuntien sekä kuntayhtymän talouden alijäämät ovat kasvussa, ollen yhteensä noin 40 miljoonaa euroa. Kunnat ovat vastuussa sekä omasta alijäämästään että osuudestaan kuntayhtymän alijäämässä. Raportin mukaan alijäämän kasvun pysäyttäminen vaatii sekä kunnilta että kuntayhtymältä erittäin tiukkaa kustannusten hallintaa.

Maakunnan tavoitteena on yhtenäinen palvelutaso sosiaali- ja terveyspalveluissa. Palvelujen kehittämistyö on kokonaisuutena vasta alussa. Palvelujen laadun ja saamisperusteiden sekä maksujen yhtenäistäminen ovat olleet yhdenvertaisuutta edistäviä parannuk-

sia.

Vuosi 2007 on tärkeä kokeilun onnistumiselle palvelutason ja uusien toimintamallien vakiinnuttamisen sekä talouden hallinnan kannalta. Uuden hallitusohjelman mukaan hallitus valmistelee Kainuun hallintokokeilun jatkotoimet seurannan ja arviointitutkimuksen perusteella sekä antaa tarvittavat hallituksen esitykset eduskunnalle vuoden 2010 aikana. Tampereen yliopisto tekee varsinaiset arviointiraportit Kainuun hallintokokeilusta vuosina 2008 ja 2010.

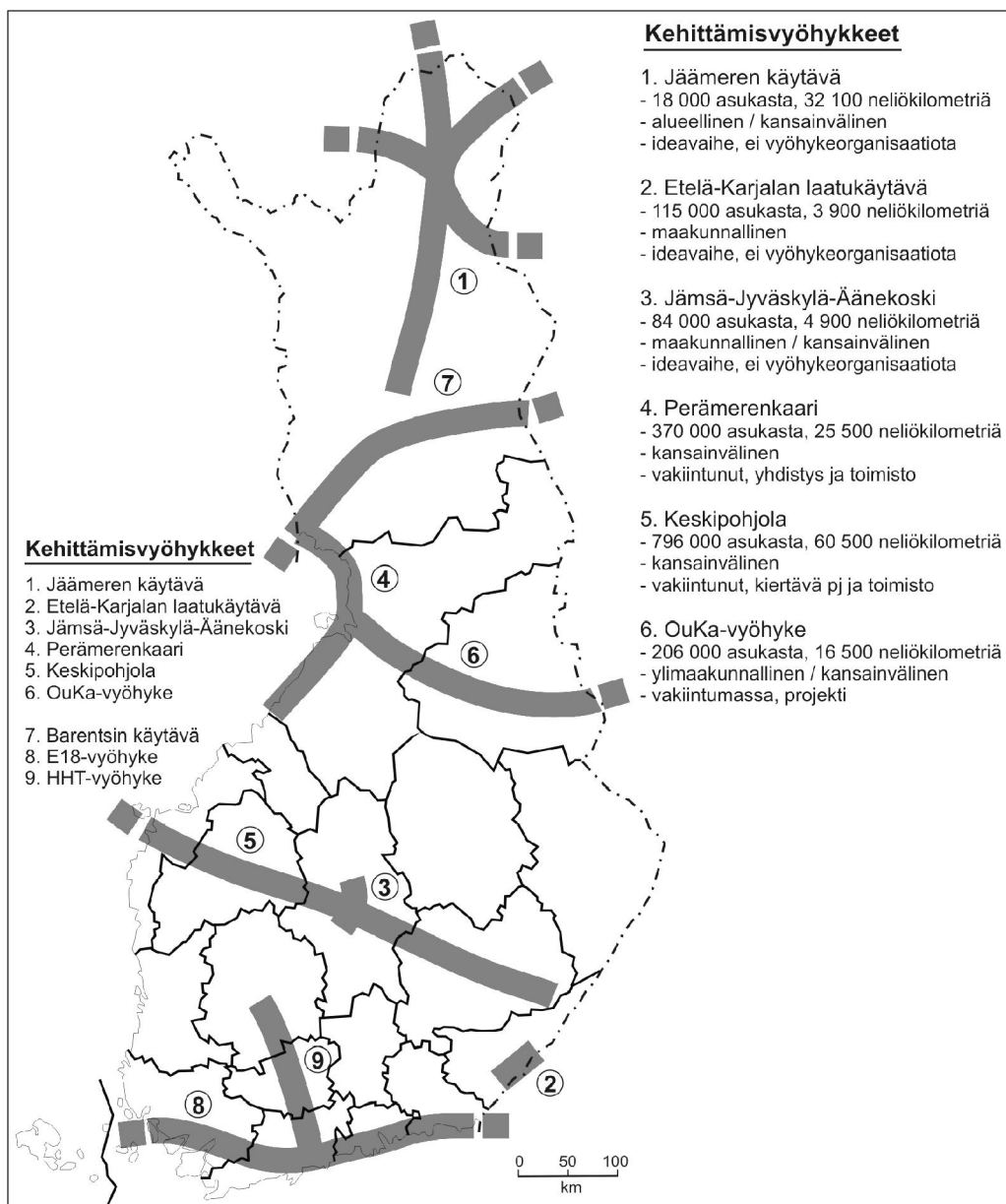
Väliraportti

www.intermin.fi/julkaisu/282007

Alueet kehittyvät myös vyöhykkeiden kautta

Ihmisten välinen vuorovaikutus on aikojen saatossa löytänyt vakiintuneet reittinsä, olivat ne sitten kauppan virtoja tai kirkossa käymistä. Reitit ovat aina vaikuttaneet myös alueiden kehitykseen. Reittien päätepisteet ja matkan varrella olevat alueet ovat olleet mukana niin mammonassa kuin innovaatioissakin. Suunnitelmallinen käytävien kehittäminen rantautui Suomeen jo vuosikymmeniä sitten.

Oulun yliopiston maantieteen laitoksella tehty Kehittämisyöhykkeet aluekehittämisessä -selvitys tarkastelee kehittämisyöhykkeiden lähtökohtia, taustoja, tavoitteita ja tuloksia suomalaisesta näkökulmasta. Mukana on kuusi erilaisista kehittämisyöhykettä eri kehitysvaiheista ja erilaisilta aluetasoilta. Tarkimmassa tarkastelussa on ollut Oulu-Kajaani kehittämisyöhyke.

Vyöhykkeiden kehittäminen vielä alkutaipaleella

Kehittämisyöhykkeet ovat välineitä monikeskuksisen, kilpailukykyisen ja solidaarisen eurooppalaisen aluerakenteen saavuttamiseksi. Oikein toteutettuna ne ovat aito mahdollisuus samanaikaiseen kilpailukykyisen talouteen ja tasapainoiseen alueelliseen kehitykseen Suomessa.

Vyöhykkeillä ohjataan kehitystä kasvukeskusten välille tai kasvukeskusten lähialueelle. Suomalaiset vyöhykkeet ovat eurooppalaisittain varsin pieniä ja julkisvetoisia. Kehittämisyöhykkeet linkittävät kaupunkiseutuja vaiku-

tusalueineen toisiinsa.

Vyöhykkeiden tavoitteet ovat moninaisia: aluekehityksen yhteistyön lisäämistä, liikennevirtojen nopeuttamista tai osaamisperusteisen elinkeinorakenteen uudistamista. Kasvun ohjaaminen keskuksista vyöhykemäisesti liikenteellisen päärunon tuntumaan mahdollistaa kasvun jatkamisen, jalostamisen ja nopeuttamisen. Vakiintuneemilla vyöhykkeillä on oma organisaatio, rahoitus ja työntekijöitä toiminnassaan, kun taas toiset ovat vielä kasvun ja kehityksen visioita.

Vaikka vyöhykkeen kriteerinä on yhdistävä fyysinen elementti, on sen

suurin lisäarvo tänä päivänä yhteen tuova strategisuus. Yhteisten tekijöiden ja fokuksen löytyminen, hankkeiden priorisointi, hankkeiden aito omistaminen ja niihin sitoutuminen sekä monitoimijaisten kehittäjäyhteisöjen johtaminen ovat kovia päähkinöitä purtavaksi myös vyöhykkeillä.

Janne Antikainen

Kehittämisyöhykkeet
aluekehityksessä -julkaisu
www.intermin.fi/julkaisu/222007

Talvivaaran kaivoshankkeella suuri merkitys Kainuun taloudelle ja työllisyydelle

Sotkamon Talvivaarassa on mitattavat nikkelimalmivarat, joiden hyödyntämistä on suunniteltu jo vuosia. Viimeaikainen nikkelin hinnan voimakas nousu on vauhdittanut kaivoshanketta ja käynnissä oleva koevaihe on tuottanut myönteisiä tuloksia. Kaivosyhtiö on saanut hankkeelle ympäristöluvan ja aloittanut sähkölinjan ja muun infrastruktuurin rakentamisen. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on ottanut myönteisen kannan valtion rahoitusosuudesta hankkeelle.

Hyötyjä alueelle ja valtiolle

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin tutkimusjohtaja Hannu Törmän ja erikoistutkija Katarzyna Zawalinskan tekemän selvityksen mukaan Talvivaaran kaivoshankkeen rakentamisvaihe 2007–2010 ja toimintavaihe 2009–2025 lisäävät tuotannon kasvua Kainuussa yli yhden prosenttiyksikön verran vuosittain. Vuoteen 2025 saakka tuotannon kumuloituva kasvu olisi noin 360 miljoonaa euroa eli 24 prosenttia suurempi kuin ilman kaivoshanketta. Kasvava tuotanto kerrannaisvaikutuksineen lisääisi työpaikkoja rakentamisvaiheessa 1 300 ja toimintavaiheessa 2 000 henkilötyövuoden verran. Työttömien määrä alenisi noin viidellä prosentilla riippuen siitä, paljonko urakoista ja työvoimasta tulee Kainuun alueelta. Työvoiman tarjontaan liittyvien ongelmien takia on odotettavissa, että osa työvoimasta tulee Kainuun ulkopuolelta lähinnä Pohjois-Savon ja Pohjois-Kar-

Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosaston ja Kainuun maakunta -kuntayhtymän tilaama selvitys Talvivaaran nikkelikaivoshankkeen aluetaloudellisista vaikutuksista on ilmestynyt. Tutkimuksen tavoitteena oli arvioida kaivoksen rakentamis- ja toimintavaiheen aluetaloudellista merkitystä Kainuun maakunnalle aina vuoteen 2025 saakka. Erityisen tarkastelun kohteeksi määriteltiin hankkeen vaikutuksesta eri toimialoille syntyvien henkilötyövuosien määrä.

jalan lähialueilta.

Valtio saa hankkeen myötä lisätuloja mm. erilaisina välillisinä veroina. Selvityksen mukaan verokertymän kasvu olisi jo neljän ensimmäisen vuoden aikana yli 60 miljoonaa euroa, kun valtion tuki lähinnä rata- ja tieinfrastruktuurin rakentamiseen on noin 50 miljoonaa euroa. Talvivaaran kaivoshanke on sitä mittaluokkaa, että sen tuottamat työpaikat, kasvavat palkkatulot ja kulutuksen kasvu piristävät Kainuun elinkeinotoimintaa monilla sektoreilla erityisesti kaupassa ja kuljetustoiminnassa.

Kaivostoiminnasta piristystä maaseutualueille

Suomessa on käynnistymässä lähivuosina noin 20 erilaista kaivoshanketta eri puolilla maata. Useimmat niistä sijaitsevat Itä- ja Pohjois-Suomen maaseutualueilla ja toteutuessaan ne antavat merkittävän panoksen näiden alueiden kehitykselle. Ongelmana näillä alueilla on kasvava pula työvoimasta ja urakoi-

hin liittyvistä palveluista, koska työvoiman väheneminen on jatkunut jo vuosia ikääntymisen ja muuttotappioiden vaikutuksesta.

Iikka Mella

[Talvivaara-raportin verkkoversio löytyy osoitteesta: www.helsinki.fi/ruralia/seinajoki](http://www.helsinki.fi/ruralia/seinajoki)

Handels- och industriminister Mauri Pekkarinen: Den omfattande ministeriereformen går framåt på många fronter

I enlighet med regeringsprogrammet bildas ett arbets- och näringsministerium som omfattar det nuvarande handels- och industriministeriets uppgifter, arbetsministeriets uppgifter med undantag av främst invandrar- och utbildningsfrågor samt merparten av inrikesministeriets uppgifter inom utvecklingen av regionerna och den offentliga förvaltningen. Det nya ministeriet inleder sin verksamhet den 1 januari 2008.

Pekkarinen leder den ledningsgrupp som tillsatts för beredningen av reformen. Viceordförande är arbetsminister Tarja Cronberg. Utöver ledningsgruppen har man tillsatt en kanslichefsgrupp, en grupp med ansvar för kontakterna till intressentgrupperna, en konsultbaserad expertgrupp, en regionförvaltningsgrupp samt åtta underarbetsgrupper med uppgift att utreda bl.a. frågor i anslutning till personal-, ekonomi- och IT-förvaltning samt kommunikation och författningsändringar. Det praktiska reformarbetet leds av expertarbetsgruppen, där Kari Kasanen är ordförande. Gruppen lägger fram förslag till ledningsgruppen. Inledningsvis bereds strategin för det nya ministeriet.

Enligt Pekkarinen står den regionala utvecklingen inför nya utmaningar. De globala strukturförändringarna utlovar såväl positiva löften som problematiska utmaningar. – Den största utmaningen är förändringarna i åldersstrukturen. Hittills har vi talat om att åldersstrukturen kommer att förändras, men under den här regeringsperioden kommer det faktiskt att inträffa. Bristen på arbetskraft hotar att bromsa upp den ekonomiska tillväxten. I syfte att trygga tillgången på arbetskraft kommer det att ske stora strukturella reformer i arbetskraftspolitiken. Den förändrade åldersstrukturen medför också att den offentliga servicen måste reformeras, konstaterar Pekkarinen.

Målen för den regionala utvecklingen kommer att förnyas under höstens lopp. Pekkarinen säger att regionpolitiken i dag styrs genom många separata principbeslut och att systemet måste förenklas för att uppnå högre effektivitet. Även förvaltningen av EU:s strukturfonder kommer att förändras.

– Den nuvarande splittrade och tunga förvaltningen av EU:s strukturfonder, samt ERUF- och ESF-frågorna, kommer att i det nya ministeriet samlas i en särskild enhet. Reformen siktar till betydande samordnings- och effektivitetssvinster, säger Pekkarinen.

Förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi: Synergi i utvecklingen av förvaltningen

I enlighet med regeringsprogrammet överförs kommunavdelningen samt region- och lokalförvaltningsenheten, KommunIT-enheten och Juhta vid avdelningen för utveckling av regioner och offentlig förvaltning till finansministeriet vid ingången av år 2008. Därmed blir även läns-, register- och häradsförvaltningarna en del av finansministeriets förvaltningsområde.

Kiviniemi är ordförande i den ledningsgrupp som bereder förändringarna medan hennes statssekreterare Timo Reina är viceordförande. För närvarande sammanställs beredningsgrupper som lyder under ledningsgruppen. Avsikten är att kommunavdelningen skall övergå till finansministeriet i sin helhet och att de övriga funktioner som flyttas från inrikesministeriet organiseras som en del av avdelningen för utveckling av förvaltningen.

Enligt Kiviniemi förbättrar reformen styrningen av utvecklingen av kommunala frågor och förvaltningen. – Förvaltningen skall tjäna människorna och inte tvärtom. Det väsentliga ur medborgarnas synvinkel är att man får tillräcklig servicen och så fullständig information som möjligt i rätt tid. Det finns mycket att förbättra i fråga om förvaltningens gränser och dess utbud, konstaterar hon.

Den viktigaste åtgärden för utveckling av förvaltningen under innevarande regeringsperiod är enligt Kiviniemi den omfattande reformen av regionförvaltningen. Lagförslagen läggs fram för riksdagen under år 2009 och reformen genomförs som en helhet senast år 2010.

Den fjärde kohesionsrapporten öppnar debatt om den framtida kohesionspolitiken

I slutet av maj publicerade kommissionen den fjärde kohesionsrapporten. Rapporten har tre delar: regionutvecklingens tillstånd och trender, kohesionspolitikens effektivitet och frågor i anslutning till kohesionspolitikens framtid. För första gången täcker rapporten hela den utvidgade unionen, dvs. 27 medlemsländer och 268 regioner. Kohesionsrapporten öppnar en offentlig debatt om kohesionspolitiken efter perioden 2007–2013 genom att räkna upp ett antal frågor som berör framtiden. Kommissionen önskar en livlig debatt om vilka resultat kohesionspolitiken hittills har gett, vilken typ av politik Europa behöver i framtiden samt om hur man kunde förbättra de politiska medlens effektivitet och förvalt-

ning. Det officiella öppnandet av framtidsdebatten sker i anslutning till Kohesionsforumet i Bryssel i slutet av september. Budgeten för EU:s kohesionspolitik är under perioden 2007–2013 totalt 347 miljarder euro, varav Finlands andel är 1,7 miljarder euro. Över 80 procent av den totala finansieringen riktas till EU:s fattigaste regioner. Vid fastställandet av Finlands riktlinjer för EU:s framtida kohesionspolitik måste Finlands ställning som nettobetalar i EU beaktas.

Tiina Heiskanen och Antti Valle

Nästan alla programförslag för det europeiska regionala samarbetet har lämnats till kommissionen

Beredningen av den kommande periodens program för regionalt samarbete har framskridit så långt att nästan alla programförslag har lämnats in till kommissionen. Förhandlingarna med kommissionen torde starta omedelbart efter semesterperioden. Målet är att programmen godkänns under hösten och att verkställandet av dem kan börja redan i år eller genast i början av nästa år. Finland deltar under den kommande perioden i nio program för regionalt samarbete. Närmare information: www.eu.baltic.net och www.bsssc.com

Harry Ekestam

EU:s regionplanerings- och stadsministrar: Starka städer och regionala särdrag ger konkurrensfördel

En hållbar utveckling av städerna och utnyttjandet av regionernas individuella möjligheter främjar en hållbar ekonomisk tillväxt, livskvaliteten och den miljömässiga utvecklingen i Europa. Under det inofficiella ministermötet i Leipzig i slutet av maj konstaterades att städerna och regionerna därigenom har en central roll i uppnåendet av de mål EU uppställde i Lissabon och Göteborg. Som särskilda insatsområden inom stadspolitik betonades bl.a. en högklassig stadsmiljö, fungerande trafiksystem och en hållbar stadsstruktur samt innovations- och utbildningspolitiken. Särskilt uppmärksamhet fästes vid främjandet av integreringen av svagt utvecklade och förortsmässiga stadsdelar. Som ett exempel på multicentral utveckling nämndes Finlands nya, klusterbaserade kompetenscenterpolitik. Vid mötet accentuerades kraftigt att klimatförändringen utgör en utmaning för stadspolitik och regionalplaneringen, och i inläggens betonades bl.a. städernas energieffektivitet, förhindrandet av okontrollerbar decentralisering av samhällen

och vikten av fungerande trafiksystem.

Olli Voutilainen och Harri Pitkäranta

Andra fältfasen i landsundersökningen om Finlands landsbygdspolitik

Den landsundersökning om Finlands landsbygdspolitik (YTR) som landsbygdspolitikens samarbetsgrupp har beställt av OECD framskrider tidtabellsenligt. OECD:s landsundersökningsgrupp gjorde i maj 2007 ett andra fältbesök i Finland, varvid förhållandena i Kajanaland och Norra Karelen studerades. Vid det första fältbesöket i februari 2007 riktades uppmärksamheten mot landsbygdspolitikerna på nationell nivå, och gruppen träffade aktörer från olika ministerier och organisationer. Studieobjekt denna gång var landsbygdsutvecklingen på lokal nivå och gruppen träffade myndigheter och aktörer inom tredje sektorn som arbetar med att utveckla landsbygden. Därutöver besöktes ett antal företag och olika projekt. OECD-teamet var mycket nöjd med behållningen av fältbesöket. Avsikten är att landsundersökningen skall godkännas av OECD:s regionutvecklingskommitté i december 2007 och presenteras våren 2008. Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp YTR utarbetar ett sammandrag av rapporten på finska. Samarbetsgruppens uppdaterade webbsidor finns på adress www.landsbygdspolitik.fi

Hanna-Mari Kuhmonen

Styrka ur nätverk – KommunIT-projekten startar

Kommunernas samarbete i frågor som rör informationssamhället och informationsförvaltning får extra skjuts. Delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (JUHTA), som styr inrikesministeriets enhet KommunIT, gav i maj startsignalen för fyra kommunala utvecklingsprojekt inom elektroniska tjänster och informationsförvaltning. Fler projekt startar under sommaren och sensommaren. Projekt som finansieras i det inledande skedet är bland andra upprättandet av en elektronisk arkivbildningsplan för den offentliga förvaltningen, utveckling av elektronisk kommunikation inom byggnadstillsynen, främjandet av kommunernas användning av ortsdatabaserna samt fastställandet av kommunernas total- och kommunikationsarkitektur. Syftet med KommunIT är att med utnyttjande av informations- och kommunikationsteknik få till stånd kundinriktade och effektiva tjänster som är nationellt heterogena och lämpar sig för kommunsektorn. Närmare information: www.kuntait.fi och www.intermin.fi/juhta

Ville-Veikko Ahonen

Ajankohtaistietoa alueiden ja hallinnon kehittämisestä Kuntamarkkinoilla 12.–13.9.2007

Hallinto tehostuu, palvelut kehittyvät -seminaarissa 13.9.2007 alueiden ja hallinnon kehittämisestä hallitusohjelmassa on puhumassa hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi. Seminaarissa kuullaan myös ajankohtaista asiaa kuntien tietohallinnon kehittämisestä ja palvelujen turvaamisesta. Lisäksi järjestetään tietoiskut julkishallinnon tietohallinnon murroksesta sekä uudesta yhteispalvelusta. Sisäasiainministeriön osastolla on myös asiantuntijapäivystys koko tapahtuman ajan. Tervetuloa osallistumaan!

Tutkimustuloksia seudullisista demokratiatoimintamalleista

Keskinäisen luottamuksen merkitys on olennainen seudullisessa yhteistyössä. Seudullisen demokratian ja luottamushenkilöiden ohjausmahdollisuuksien kehittäminen koetaan tärkeäksi, selviää Aluekeskusohjelman ja Suomen Kuntaliiton Seudullisten demokratiatoimintamallien kuvaaminen ja kehittäminen -hankkeen loppuraportista. Hankkeen tavoitteena oli kehittää demokraattisen ohjauksen vahvistamista seudullisessa yhteistyössä ja seudullisten strategioiden toteutuksessa. Vuosina 2005–2006 toteutetussa hankkeessa oli mukana viisi pilottiseutua.

Lisätietoja: www.kunnat.net / Yhteistoiminta-alueet ja seudut / Seutuyhteistyö

Alue-Integraattorin toimitus toivottaa lukijoilleen antoisaa kesää – tapaamme taas syksyllä!

Samalla toivotamme lehden pitkäaikaiselle taittajalle Tuula Kostialle mukavia eläkepäiviä.

Alue-Integraattori tietoa aluekehityksestä

Julkaisu on maksuton

Julkaisija: Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosasto

Osoite: PL 26, 00023 Valtioneuvosto, faksi (09) 160 44650, etunimi.sukunimi@intermin.fi

Vastaava toimittaja: Tarja Pyöriä, puh. (09) 160 43472, **Toimittaja:** Minna Rauhansalo, puh. (09) 160 44501

Svensk resumé: Lingua Nordica Oy, **Taitto:** Tuula Kostia

Tilaukset ja osoitteen muutokset: alueintegraattori@intermin.fi tai Raili Markoff, puh. (09) 160 44532

Paino: Kirjapaino Kari Ky

Internet: <http://www.intermin.fi/suomi/integraattori>

ISSN 1237-2226